

MAGYAR TANÍTÓKÉPZŐ

A TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZETI TANÁROK

ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK

LVII. ÉVFOLYAM

1. SZÁM

FOLYÓIRATA

BUDAPEST, 1944.

JANUÁR

Az 1944. évi költségvetés.

Nem szorul magyarázatra, hogy az 1944. évi állami költségvetésnek itt csak a kultusztárcára eső részével, sőt annak is csak a tanítóképzésre vonatkozó adataival kívánunk foglalkozni.

A kultusztárca költségvetésében van egy olyan intézkedés, amely az oktatók egyetemét nagy örömmel töltheti el, s ez a tanárok és tanítók helyettesi szolgálatának egy évre történt lecsökkentése. Ezen egyetemleges örömmön kívül a költségvetés néhány iskolafaj oktatóinak részleges szociális örömmel is szolgál. Ilyen az, amikor a gimnáziumoknál intézményesen biztosítja, hogy az V. fiz. osztályba olyan kiváló tanárok is bejutnak, akik nem igazgatói munkakörben teljesítenek szolgálatot. Ilyen az, hogy a polg. iskolai tanárságnak külön igazgatói státust biztosít. Ilyen a gyakorló kereskedelmi középiskolai és a gyakorló polgári iskolai tanárok illetményeinek a rendezése. A kereskedelmi középiskoláknál *hét*, a polgári iskoláknál *hat* évnek a szolgálati időhöz való hozzászámításával állapítja meg a gyakorló tanárok illetvényeit. Ilyen az is, hogy az olyan tanítók szolgálati idejébe, akik kinevezésük előtt különféle ideiglenes minőségben éveket töltöttek, ennek az előzetes szolgálatnak három évet meghaladó részét a fizetésemelkedés szempontjából beszámítja.

A tanítóképző tanárságnak az új költségvetés ilyen részlet-örömet nem hozott. Csak azt kaptuk, ami egyetemleges, ami az összes iskolafajokra kiterjedő. A mi szempontunkból az új költségvetés igazi háborús költségvetés: szintelen és szűkmarkú. Pedig vannak bőven eleget hangoztatott sérelmeink. V. fiz. osztályú igazgatói állásunk száma kevés; katedrai tanáraink nem juthatnak be az V. fiz. osztályba; a gyakorló elemi iskolákban felette terhes és felelősségteljes munkát végző tanítóink előtt még nem nyílt meg a VI. fiz. osztály; vannak gyakorló tanítóképző-intézeteink, de tanáraink illetményei nincsenek más iskolafajok gyakorló tanárainak illetményeihez hasonlóan rendezve. Ezek közül a különleges, csak iskolafajunkat sújtó sérelmek közül a költségvetés egyet sem szünt meg. Fájdalommal látjuk, hogy ez a költségvetés a tanítóképzés területét viszonylagosan elhanyagolja. A tanítóképzés csak a múltban szerzett és kiharcolt pozíciójára támaszkodhatik s ezt a pozícióját újabb, megérdemeit eredményekkel, konkrétumokkal kitágítania és megerősítenie a költségvetés nem segíti.

Ebben a ránk nézve szomorú valóságban kénytelenek vagyunk

Szakszerű vezetés mellett egy héten át tartó tábori élet keretében figyelik meg az ifjú viselkedését, társaira gyakorolt hatását, testi és szellemi teljesítőképességét, mozgékonyágát, jellemét, különleges képességeit és esetleges gyöngéit. Minden megnyilvánulását gondosan lemérik s az döntő súllyal eshet a latba, amidőn a végleges döntés ideje elérkezik. A tábor mozgalmas és mégis kötött élete igen alkalmas arra, hogy az ifjú jó és rossz tulajdonságairól a kutató szem tudomást szerezzen.

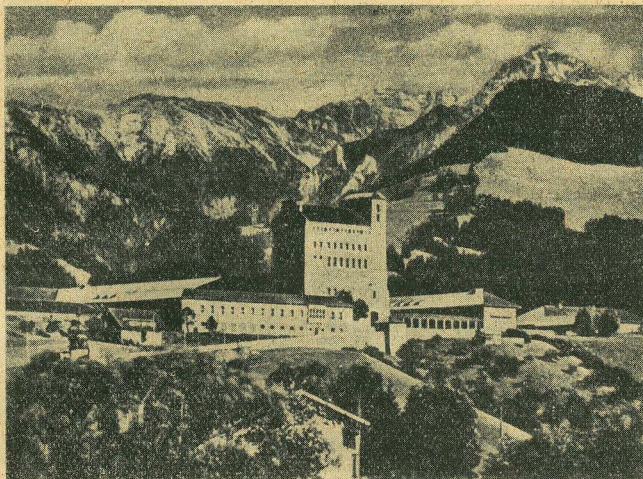
Egy-egy kerületből csak korlátozott számú ifjú kerülhet a vezetők utánpótlására létesített Hitler Adolf-iskolába. A kiválogatást ezért igen körültekintően kell megejteni. A kiválogatásnak a párt és az állam részéről tulajdonított fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az iskolákba való felvételre javaslatba hozott ifjakat a kerületi vezetőségből alakított szűkebb körű bizottságnak is bemutatják. Ennek elnöke a kerületi vezető (Gauleiter), illetőleg ennek helyettese. A bizottság az ifjakat ismételten szigorú vizsgálatnak veti alá főként a fellépés, megjelenés, beszédképesség, társaira gyakorolt hatás tekintetében. Csak ha a bizottság által támasztott követelményeknek is sikerrel megfelelt, számíthat az ifjú arra, hogy valamelyik Hitler Adolf-iskolába behívják. Ez meg is történik, ha a kiválogatás naptári évében a 12. életévét betölti.

2. A Hitler Adolf-iskolák. — 1937-ben alapított hat-évfolyamú középiskolák, amelyek a párt legfelsőbb felügyelete alatt működnek. Feladatukat bevezetőnkben már röviden körvonaloztuk.

A nevelés az otthonokká kiépített nevelőintézetekben történik. Az új szellem már az iskola külső képében és berendezésében is tükröződik. Fény, levegő és napsütés, tágas, izlésesen berendezett szobák. Szabadba épített hatalmas testgyakorló pályák, úszomedence, lovaglóterem, az ököl- és kardvívás céljaira külön-külön berendezett termek. Műhelyek, repülőgépmodellező helyiségek, könyvtártermek, teázó és a nappali tartózkodás céljait szolgáló helyiségek az intézeti belső élet változatosságának beszédes tanúi. A lakószobák, folyosók, tanterem építészeti kiképzése, belső berendezésének egyszerűsége és az épületek világos, áttekinthető vonalvezetése nemcsak az iskolák külső rendjét árulják el minden szónál ékesebben, hanem e nevelési rendszer belső strukturáját is sejtetik.

Nagyszabású építészeti terveket dolgoztak ki, amelyek a közben kitört világháború miatt csak részben valósulhattak meg. Ezek szerint minden kerület (Gau) megkapná a maga iskoláját. A kerület természeti szépségeiben leggazdagabb vidékén szándékoznak ilyen iskolákat építeni, hogy az ifjú hazája szépségeit nap mint nap átélhesse. A felkelő nap fényében fürödve s a lebukó nap színjátékában gyönyörködve élményszerű részesévé válják a természet megmegújuló szépségeinek.

Egyelőre 10 ilyen iskola alapkövét tették le. Ezek közül néhány építését már befejezték, a többi munkálatai pedig a háború miatt félbeszakadtak. A tervbe vett iskolákat a következő helyeken fogják felépíteni: Tilsit, Frankfurt a/Oder, Waldbröl, Koblenz, Plauen,

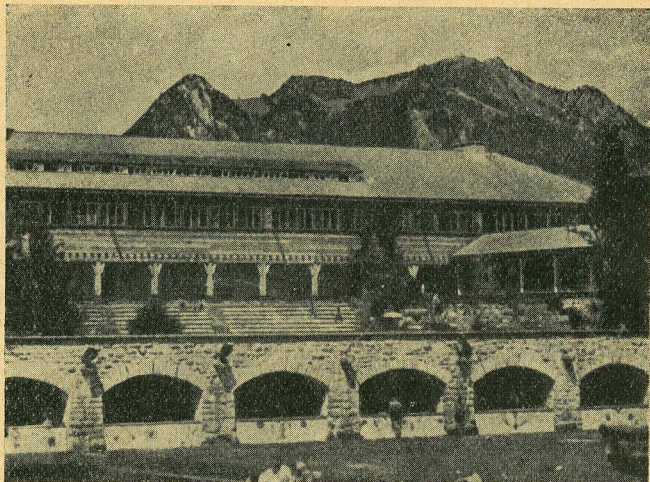
A sonthofeni Hitler Adolf-iskola középkori erődtípusához hasonlóan uralja a vidéket.

Weimar, Hesselberg, Chiemsee, Heiligendamm, Landstuhl. Amíg az épületek el nem készülnek, ideiglenesen az Ordensburgokba helyezik el az ifjakat (a politikai vezetőképzés főiskolái), mivel ezek növendékei jelenleg valamennyien hadiszolgálatot teljesítenek.

A nemzetiszocialista elveknek megfelelően közösségi (internátusi) nevelés folyik. A növendékek tudományosan igazolt, faji alapon álló világnézeti nevelésben részesülnek, amelyet gondos testi és zenei (muzsai) nevelés egészít ki. A nevelés célja: meggyőződésből fakadó világnézet kialakítása és a politikai tetteiért felelősséget vállaló személyiség. Az ismereteknek csak eszközi jelentőségük van; arra valók, hogy a meggyőződést még szilárdabbá tegyék, az egyén cselekvéseinek a biztosságát növeljék és teljesítőképességét fokozzák. A szaktudást az általános képzés háttérbe szorítja. A szellemi nevelés központjában a biológiai és néprajzi tárgyak állanak.

A Birodalom minden vidékéről és társadalmi rétegeből kiválogatott ifjakat 12-18. életévükig tartják az intézetekben. Erre az időre a párt gondoskodik az ifjú minden szellemi és anyagi szükségletéről. Így: ingyenes lakás, ellátás, ruházat, utazások, betegsegélyző, iskolai könyvek és segédeszközök, sőt havonta fizetett zsebpénz, amelynek összege évfolyamonként különböző (emelkedő jelleggel). Mivel a szülők anyagi hozzájárulása a nevelés egységességét veszélyeztetné, éppen ezért el van tiltva. A jobb módú szülők részére fennáll azonban annak a lehetősége, hogy az iskolai alapítványt támogassák.

Az „osztályismétlő” tanuló típusa ismeretlen. Az ifjúnak az iskolába való felvétele magában még nem elegendő a vezetői rátermettség igazolására. Nap mint nap bizonyosságot kell tennie tettrekészségéről, kifogástalan magatartásáról. Amennyiben jellembeli, szellemi, vagy testi tekintetben az iskola által támasztott követel-

Az épület egyik szárnya.

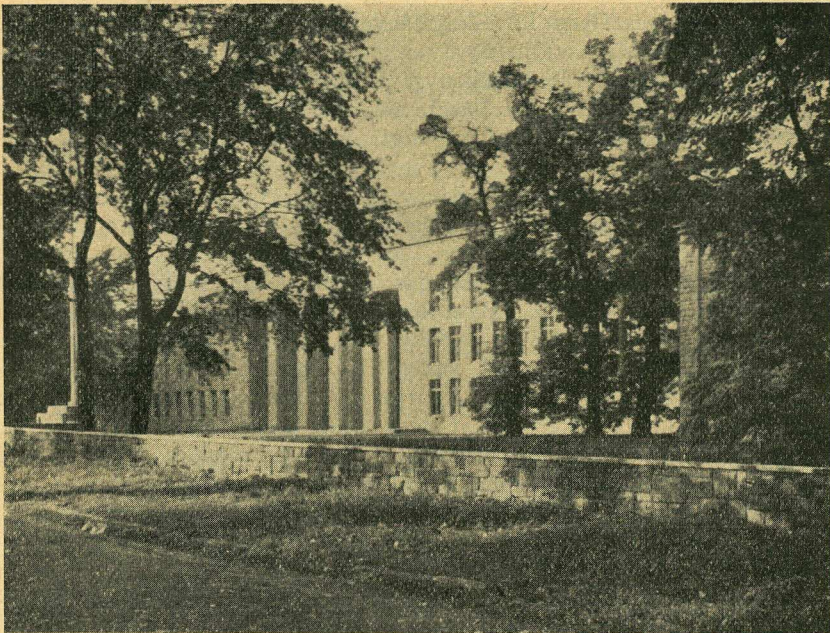
ményeknek nem volna képes megfelelni, az iskolát el kell hagynia.

Hat évi sikeres munka után érettségi bizonyítványt kap. A bizonyítványt az iskola vezetősége állítja ki. Az ifjú megítélésénél nem annyira a vizsga eredménye a döntő (amely számos véletlen összjátéka lehet), hanem az ifjúnak az intézet kötelékében töltött ideje, valamint annak megállapítása, hogy eddigi teljesítménye alapján mint politikai vezető, milyen mértékben remélhető, hogy helyét meg fogja állani.

E bizonyítvány birtokában az ifjú számára a polgári élet valamennyi pályája nyitva áll. Mivel azonban a Hitler Adolf-iskola az ezt követő politikai akadémia (Ordensburg) előiskolája, az iskola vezetőségének törekvése arra irányul, hogy minél több ifjú válassza a politikai pályát élethivatásául. A vezetők kellő mérvű utánpótlása csakis ez esetben tekinthető teljesen biztosítottnak. Az ifjak nagy része tehát tovább folytatja tanulmányait a vezetőképző akadémiákon, a többi pedig szabad elhatározása alapján hajlamainak megfelelő életpályát választ. A polgári életben azonban továbbra is fontos pártpolitikai feladatokat töltenek majd be és foglalkozási ágakban megtartják vezető szerepüket.

A nevelői munka. — A nevelési eszmények és célok átértékelése új nevelői kar munkába állítását tette szükségessé. A nevelő legtöbbré értékelt tulajdonságai: nemzetiszocialista érzület, fiatalos lelkesület (amely az életkortól teljesen független lehet), lendület, bajtársias magatartás, olyan személyiség, aki az ifjúság vonzalmát meg tudja nyerni anélkül, hogy erre különösen törekednék, fegyelmezett, nagyműveltségű (általános műveltség). Többnyire valamely állami iskolából hívják be és féléves próbaszolgálati idő után döntenek végleges alkalmazásáról.

A nevelők kiválogatása hasonló szempontok szerint történik.

A braunschweigi Akademie für Jugendführung főépülete.

mint az itjaké. Az így kiválogatott egyidejűleg tanítója és vezetője az ifjaknak. Minden vonatkozásban (testi erő, ügyesség, szellemi képesség és jellem) a reabizott ifjúság mintaképe. A Hitler Adolf-iskolákba elsősorban olyan középkorú tanerőket hívnak meg, akik nevelői rátermettségüket és politikai iskolázottságukat eddigi teljesítményeikkel bebizonyították. A jó vezető képességeit széleskörű tudásnak kell kiegészítenie, mert a tanítási anyagot csak így közvetítheti élményszerűen és a tudomány mai színvonalának megfelelően.

A nevelői kar és az ifjak együtt egy nagy életközösséget alkotnak, amely a tisztán külsőséges, de a bajtársi életformát annyira jellemző tegeződésben is megnyilatkozik.

Bizonyos feszes magatartás és szabályozott élet a közösségek külső és belső rendjének biztosítása céljából elengedhetetlen. Ez a vonás ezeknek az iskoláknak az életéből sem hiányzik. A formák és szabályok nem merevek, mert különben a személyiség szabad fejlődése és kibontakozása gátoltatnék. Ennek elkerülése céljából az önkormányzat elve az intézeti élet egész vonalán érvényesül. Átgondolt nevelési rendszer a biztosítéka annak, hogy az ifjúság öntevékenysége és az ezzel kapcsolatos jellemtulajdonságok kifejlődjenek. Az „ifjú vezessen ifjút”, az az átütő gondolat, amely az iskolák életében kifejezésre jut. Az ifjú kezdetben mint raj-, később már mint szakasz-, század-, sőt a felsőbb évfolyamokban mint iskolaparancsnok tevékenykedik. A felnőtt nevelő, mint háttérben álló személy, csak akkor avatkozik bele az ifjú elgondolásaiba, ha azok

helytelensége veszélyes következményekkel járna. Az intézet egész oktatási és nevelési rendje úgy van megállapítva, hogy az ifjú felelősségtudattal párosult tevékenységi kedve és munkaszeretete a legteljesebb mértékben kifejlesztésék. Hogy ez a célkitűzés nem elérhetetlen, a sok közül kiragadott egyetlen példával szeretném megvilágítani.

A blankenhaini kiképzőtábor meglátogatása után a parancsnok egy 18 éves ifjút rendelt ki mellém azzal az utasítással, hogy kísérjen ki az állomásra. Útközben beszélgettünk. Szavaiból öntudat, határozottság, szilárd meggyőződés áradt. Nem kis meglepetéssel hallgattam eddig megtett pályafutásáról szóló beszámolóját. A lebergi Reichsführerschule növendéke volt, amikor azzal bízták meg, hogy szervezze meg a vidék német ifjúságát. Az iskola elvégzése után hazarendelik és mintegy 35 ifjúsági tábor ellenőrzésével bízzák meg. Feladatának sikeres elvégzése után a kézhez kapott tervek alapján a blankenhaini (Thüringia) vezető- és vezetőnőképző tábort rendezi be, annak építési munkálatait vezeti (baraklakások), gondoskodik a munkások felfogadásáról, ellátásáról stb. A tábor mostani felnőtt parancsnoka az így elkészült tábort veszi át és kezd hozzá annak iskolává való átszervezéséhez.

Ezen a példán egyben a fokozatos megterhelés elvének érvényesülését is szemlélhetjük. Mindenkire csak akkora feladatot bízunk, amekkora elvégzésére képes. Ha kisebb szervezési munkát már könnyűszerrel és biztonsággal képes megoldani, felelősségteljesebb beosztást kap. A feladatok fokozatosan növekvő láncolatán át jut el aztán az ifjú a felelősségteljesebb politikai és állami feladatokig.

Az iskolai munka. — A fentebb már körvonalazott elvek szerint történik a tantervnek is a megalkotása, amely több tekintetben különbözik a normál-iskolák szellemében készült tanítási tervtől. Az oktató-nevelő munka egész anyagát világnézeti és népi szempontok szerint választják ki. Az ismeretanyag jelentőségét és a tantervben elfoglalt szerepét az a körülmény határozza meg, hogy milyen mértékben segíti elő a politikai életben jelentkező problémák és nehézségek leküzdését. A korábbi egyoldalú értelmi nevelés helyét a mindenirányú testi, szellemi s műzsai (zene, művészetek stb.) foglalta el.

A testi nevelés követelményeinek a megvalósítására hatalmas sportpályák, tornacsarnokok és úszómedence állanak rendelkezésre. Főleg olyan gyakorlatok, játékok és sportok üzését szorgalmazzák, amelyek a test szívósságát, ellenállóképességét és rugalmasságát fokozzák, ugyanakkor pedig az ifjú küzdőszellemét, bátorságát, valamint közösségi érzületét is kibontakozáshoz segítik. Ha tehát a kézilabdajáték, labdarúgás, ökölvívás, úszás, vívás, síelés, hegymászás és vitorlázórepülés a testi nevelés homlokterében állnak, ez ennek a fentebb vázolt felfogásnak az eredménye. A testgyakorló-pályák a jellemnevelés elsőrendű helyei. Nemcsak a test épségének fenntartását és erőinek a fokozását szolgálják, hanem értékes jellemtulajdonságok kifejlesztését is teljes mértékben előmozdítják.

Az értelmi nevelés középpontjában a népismeret (Volkskunde) és a biológia oktatása állanak. Az előbbi mint központosító (koncentrációs) tárgy mindazoknak az ismereteknek a kerete, amelyek a német nép szellemi, politikai és történelmi életjelenségeivel, valamint kultúrájával foglalkoznak. Idesoroltatnak az irodalom és nyelvtan, történelem, földrajz és vallásismeret (Religionskunde). Ez utóbbi tulajdonképpen vallástörténet, amely a különféle vallási rendszereket ismerteti és bírálja. Tanítója nem egyházi férfiú.

A világpolitikai jelenségek mélyebb összefüggéseinek a megértését szolgálja a népismeret keretébe tartozó tantárgy, amely az órarendben „Blick in die Welt” néven szerepel. Újságokban, ismeretterjesztő lapokban, vagy politikai folyóiratokban közölt hírek, cikkek, tanulmányok, vitairatok stb., amelyek az intézet nevelői és oktatói célkitűzéseivel összhangban állanak, alkotják ezeknek az óráknak az anyagát. Itt tanulja meg az ifjú, miként kell a sajtótermékek híreivel szemben állástfoglalnia, az olykor jelentéktelennek tetsző újságcikkek igazi értelmét és jelentőségét felfogni stb. A hazai hírlapokon kívül a külföldön megjelentek egynemelyikét is nyilvántartják, hogy más népek kultúráját, belpolitikai életét, vagy egyazon világeseménnyel kapcsolatos állásfoglalását e sajtótermékeken keresztül megismerjék. A kivágott cikkeket, képeket, tárgykörök szerint rendezve, albumokban gyűjtik, hogy könnyen kezelhető formában bárki érdeklődő számára hozzáférhető legyen.

A biológiai tárgyak oktatása kapcsán érti meg a tanuló a világnézet alapját alkotó fajelmélet és átörökléstani jelenségek lényegét. Látogatásom alkalmával az egyik intézetben éppen Pfahler professzor *Warum Erziehung trotz Vererbung* c. híres örökléstani könyvét ismertették. A kémiát is nagy gonddal és a bemutatáshoz szükséges anyagok gazdag felhasználásával közvetítik. Cél: a tanulót a kémiai anyagok természetével minél behatóbban megismertetni és elemi vizsgálatokon keresztül benne a kutató munka iránti kedvet feléleszteni. Mivel az oktatásnak ez a módja rendkívül időrabló, a teljes anyag ilymódon nem dolgozható fel. A kémiának és biológiának csak azok a fejezetei kerülnek az iskolai munka folyamán feldolgozásra amelyek a szellem önálló tevékenységét és a kutatások iránti hajlamot alkalmasak további munkára serkenteni. Az anyag többi részét a növendékek otthoni szorgalmi feladatoként tanulják majd meg. Így pl. a csontváz többszáz részének a megtanulása tisztán idő és szorgalom kérdése, mely a nevelő támogatása nélkül is elvégezhető. Ellenben, ahol a fejlődési törvények, vagy örökléstani alapelvek az anyag gondos feldolgozásával markáns vonásokban szemléltethetők, nyomban vonatottá válik az oktatás menete. A tanár az élők világából vett példákon mutatja be a természetben uralkodó nagy és változatlanul működő célszerűséget, a fejlődés, valamint átöröklés közötti mély, felbonthatatlan összefüggéseket. Számos modell és kép szemlélteti a tiszta fajú és a korcs egyedek közti különbözőségeket (az állatvilágból vett példákon). A cél itt is az,

hogy a fajelmélet az ifjak önmaguktól kialakított álláspontjává váljék.

A világkép kibővítésének, a természetben uralkodó törvényszerű összefüggések megértésének, valamint a technikai gondolkodás fejlesztésének a fizika, a kémia és a műhelygyakorlatok az eszközei. A természettudományok elméleti részének kiegészítésére és elmélyítésére gazdagon berendezett szertárak és szakkönyvtárak szolgálnak. A műhelymunka egészen különleges felkarolásban részesül. Célja: *a)* az ifjú megismerkedik a nehéz testi munkával; *b)* a munka megbecsülése iránt fogékonyvá válik; *c)* saját teljesítménye öiömmel tölti el (munkaöröm); *d)* értékes szellemi és jellemtulajdonságok fejlődését mozdítja elő, mint amilyenek pl. a megbízhatóság, pontosság, a teljesítmény elérésére irányuló akarat, alkotó szellem. Így érkezik el az ifjú a kezdeti állandó irányítással végzett munkától az önálló, minden támogatástól független alkotó, teremtő tevékenységig.

Személyesen győződhettem meg arról, hogy a fentebb körvonalozott elvek az intézetek életében már alkalmazásra találtak. A Weimár közelében lévő Hitler Adolf-iskolában tett látogatásom alkalmával megtekintettem a műhelymunka céljára berendezett termeket és az azokban folyó munkát is. Éppen lázas előkészületek folytak a néhány nap múlva kezdődő sonthofeni tanulmányi versenyekre (Leistungswocbe). Megtudom, hogy évenként egyszer rendeznek ilyen versenyt, amelyre a Birodalom valamennyi Hitler Adolf-iskolája elküldi 30-30 legkiválóbb növendékét. A nyertes csapat a győzelem jelképéül pajzsot kap, míg az egyes győzteseket a német nép Vezérének sajátkezű aláírásával ellátott oklevéllel tüntetik ki. A küzdelmek dr. *Ley* és *von Schirach* fővédnöksége alatt tartatnak és számos politikai vezetőszemélyiség jelenlétében bonyolítják le.

Belépünk az egyik kovácműhelybe. Kalapácsütések, reszelők, fújtatók keltette hangzavar fogad. Odaléptünk az egyik 12-13 éves ifjúhoz, aki éppen akkor tette le a kezében tartott aránytalanul nagy kalapácsot. Fürgé mozdulattal törölte végig zsebkendőjével verejtékező homlokát. Határozottan gondterheltnek látszott. Valami nem „stimmelt”. Komoly arccal nyúlt körzője s az előtte kiterített papírlapon kezdte a körző egyik szárát ide-oda mozgatni, majd a befogott távolságot a kurta vasdarabra helyezte. Ezekben a pillanatokban számára semmi más nem létezett, mint a körző és az előtte fekvő durva vasdarab. Úgylátszik mégis minden rendben volt, mert mintha felderült volna az arca s a lehelyezett kalapácsot ismét kezébe véve, szapora csapásokkal kezdte püfölni az engedetlen vasdarabot. Csodálkozással vegyes érdeklődéssel figyelem ezt az ifjúkor küszöbén álló gyermeket, aki a felnőttnek is becsületére való buzgalommal és megfontoltsággal végzi a saját tervei alapján kidolgozott munkát.

Kézbe veszem az egyik hasonló ifjú által készített „játékszert”, amely egy légheláritó ágyú kicsinyített mása. Bádogdarabokból, szegecsből és huzalok felhasználásával készült. A vezető felhívja

rá a figyelmem, hogy ez a darab a fizika órán tanultak gyakorlati alkalmazása és rajta a ballisztika minden elemi törvénye tanulmányozható. Az elkészítésénél az volt a vezető szempont, hogy az említett fegyvernek természete és mechanikai strukturája egyszerű és szemléltető módon kifejezésre jusson. Az ifjú mindezt vezetőjének alig érezhető irányításával, mondhatni egyedül dolgozta ki. Így válik a kézműves műhelymunka az elméleti oktatás szerves és nélkülözhetetlen részévé. Azt nemcsak kiegészíti és elmélyíti, de hozzájárul ahhoz is, hogy a fizika elméleti kérdéseiről érdeklődést hihetetlen mértékben fokozza.

A szomszédos terem a famunkálatok céljaira szolgáló berendezést és felszerelést foglalja magába. Az itt folyó tevékenységre a műhelymunkára tett korábbi megjegyzések érvényesek.

Az intézet kötelekebe való felvétel negyedik esztendejétől kezdve az ifjak különösen fejlett hajlamaik fokozottabb kiművelésére nagyobb gondot fordítanak. Munkaközösségek alakulnak, amelyek egy-egy problémát szemináriumszerűen, a vonatkozó irodalom felhasználásával dolgoznak fel. Az eredményekről, a végzett munka állapotáról azután részleges, vagy teljes üléseken számolnak be. Az ilyen összejöveteleken a hozzászólások és viták sem maradnak el. A munkaközösség elnöklő tanára a vitába csak akkor avatkozik bele, ha ez már teljesen elakadt, vagy terméketlen szócsépléssé változott. Ilyenkor egy-egy közbevetett kérdéssel, vagy megjegyzéssel új irányt adhat a tárgyalásnak s a holtpontra jutott vitát végkifejléshez segítheti. Máskor pedig ő az, aki az egész tárgyalást elindítja és a felvetett kérdések megoldására ösztönzéseket ad. Ily módon biztosítja a nevelői elgondolások szakszerű végrehajtását.

Többleteljesítmények éppen úgy elérhetők idegen nyelvek tanítása által, mint a természettudományok valamelyik ágának az elmélyedő művelésével. Kiterjedhet azonban a zenei, művészi, vagy valamely kézművesi tevékenységre is (pl. repülőgépmodellezés, bábszínház készítése stb.).

Mint érdekességet említem, hogy a blankenhaini iskola növendékei legalább egy éven át a fametszést, mint kötelező tárgyat tanulják. Az oktatást a közeli helységről bejáró jónévű mester végzi, aki két-három hetenként egyszer felkeresi az intézetet. 1-2 napos ott-tartózkodása idején évfolyamát néhány mesterfogásra megtanítja, a korábban kiadott munkák elvégzésének szakszerűségét ellenőrzi, illetőleg azokat megbeszéli, javítja és újabb feladatokat oszt szíjjel tanítványai között. Aki kedvet és hajlamot érez magában, egy év elmúltával tovább tanulhatja a fametszést. A mester keze alatt minden művészi és mesterségbeli fogást a legmagasabb fokig elsajátíthat. A kivitelezés tárgyai többnyire a bábszínházzal állanak összefüggésben, amely a Hitler Jugend kultúrmunkájában jelentős szerepet játszik (kultüresték, népi játékok, klasszikus darabok egyes jeleneteinek a bemutatása stb.)

Láthatjuk tehát, hogy ez a teljesen új elgondolásokon felépült nevelési rendszer az ismeretanyag szertelen halmozását és élettelen

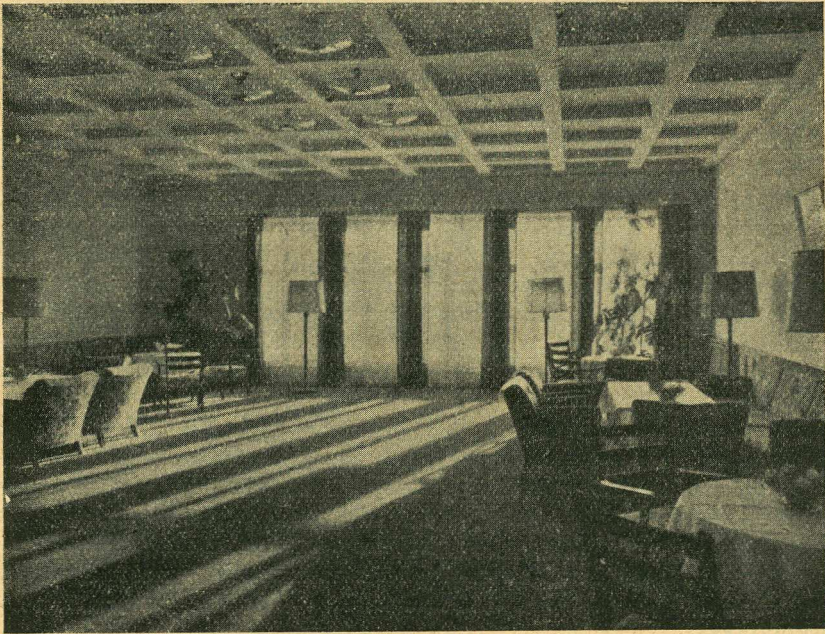
A műhelyben készült vitorlázó repülőgépmodelleket a szabadban próbálják ki (Sonthofen).

beszélykölését elveti, sőt egyenesen ennek ellenhatásaként tekinthető. E nevelés végső célja a meggyőződéséhez hűséges, jellemes, testében ép és erős, önálló alkotó munkára képes embertípus kialakítása. Az intézeti élet egész külső és belső rendje közvetve vagy közvetlenül e cél szolgálatában áll. Ez ad neki egységes szint és minden részletében felfedezhető tartalmat még akkor is, ha mindezek elsősorban pártérdekeket szolgálnak.

Az iskola belső élete. — Az intézetekben sokrétű, változatos munka folyik. Az ifjak foglalkozása programmszerű egész napra elő van írva. Oktatás, műhelymunka, sport, zeneórák, játék, szabadfoglalkozások, tanulás, különféle komoly és víg táborozások, kirándulások tarka egymásutánja követik egymást. Az egész iskola egyetlen lüktető élet- és munkaközösség, amelynek látszólag zsúfolt összevisszasága jól át gondolt életritmusú egységbe rendeződik. Az intézeti élet egész vonalán érvényesülő elv: egészség és természetesség. Ennek megvalósításához vezető utat a szellemi és testi teljesítmények kiegyensúlyozott összehangolásában találták meg.

Az itt folyó nevelés vezérmotívuma: az ifjút a népközösség áldozatos, tekintélytisztelő és teljesítményekben gazdag tagjává nevelni. „Du bist nichts, Dein Volk alles“, olvasom valahol az egyik falon függő kerámia götbetűs feliratát. Mivel az iskolai életközösség a népközösségi érzület széles alapokon nyugvó kifejlesztésére egymagában nem elegendő, ezért az ifjúság a környező falvak nagyobb életközösségeivel is érintkezésbe jut. Erre többnyire a helyi Hitler Jugend szervezetekkel való együttműködés kapcsán kerülhet sor. Szünidejének egyrészét pedig aratásnál való segédkezéssel, mezei munkálatokkal tölti, vagy pedig gyárban dolgozik (Ernte- und Fabrikeinsatz). Ezzel nemcsak hasznos munkát végez (munkás kezeket szabadít fel fontos nemzetvédelmi célokra), hanem egyben mély bepillantást szerezhet a dolgozó néposztályok mindennapi küzdelmes életébe, megismerkedhet az őket foglalkoztató problémákkal.

A fentvázolt nevelői és oktatómunka végső eredménye veze-

Az akadémia nappali terme.

tettből vezetővé válni. Ez nemcsak a nevelői kart állítja nap mint nap kemény próbák elé, de a növendékektől is munkaerejük teljes latbavetését kívánja. Hogy az egyéni teherbíróképességnek ez a fokozatos, de szüntelenül ható megterhelése nem vezet az ifjú szellemi és fizikai kimerüléséhez, e nevelési rendszerben rejlő értékek ügyes felhasználásának köszönhető.

3. A Vezetőképző Akadémia (Akademie für Jugendführung)* — 1938-ban Braunschweigben alapították. Egy éves tanfolyami kiképzéssel hivatásos ifjúvezetőket nevel. Ide olyan ifjak vehetők csak fel, akik egészség, faji és átöröklési tekintetben kifogástalanok, eddigi magatartásuk és teljesítményeik alapján remélhetőleg később is megállják helyüket. Valamely szakiskola végzése, vagy érettségi vizsgálat letétele a felvétel előfeltételei közé tartozik. A munka- és katonai szolgálat után az ifjúnak négy hónapon át a Hitler Jugend valamelyik kerületi vezetőségénél szolgálatot kell teljesítenie. Majd a Birodalmi Ifjúsági Vezetőség (Reichsjugendführung) nyolchetes előképző tanfolyamára kerül s csak ezután vé-

* Szervezetileg a Hitler Adolf-iskolákra épült politikai vezetőképző főiskolákat (Ordensburgok) a háború idejére bezárták. Hallgatóik katonáknak vonultak be. Ezek szerepét vette át a braunschweigi Akademie für Jugendführung, amelynek hallgatói a jelenlegi háború folyamán harcképtelenné vált férfiak, akik azonban az ifjúsági szervezetben teljesértékű munkát végezhetnek.

tetik fel a braunschweigi vezetőképző akadémiára. Itt egyéves elméleti és gyakorlati kiképzésben részesül. Az akadémia elvégzését követően valamelyik belföldi ipartelegen 3 héten át dolgozik, majd pedig fél éves külföldi tanulmányútra indul (többnyire népi németek által lakott területekre).

A fenntebb körvonalozott tanulmányi idő elteltével vizsgára hosszátják és ha ezt sikerrel kiállotta, Bannführerré nevezik ki. (Kb. 10-15.000 ifjú tartozik a keze alá.) Kötelezi magát, hogy legalább 12 éven át az ifjúsági szervezet szolgálatában fog dolgozni.

Nevelés és oktatás. — Az akadémia nem törekszik specialistákat nevelni, hanem az egész ember testi, szellemi és jellembeli kiművelését akarja. Erre vall az is, hogy a tudományos berendezések (könyvtárak, laboratóriumok, zenetermek, művészeti kiállítások stb.) mellett hatalmas sporttelepet létesítettek (naponta legalább 2 óra sport).

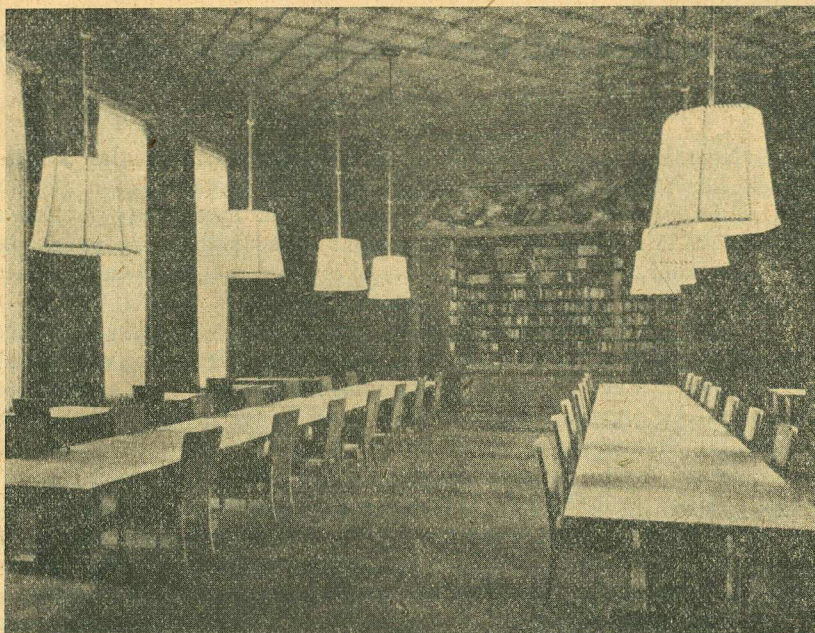
Az oktatói kar csak néhány állandó tagból áll. Ugyanis az egyes szakkérdések megtárgyalására neves professzorokat, szakembereket, szervezőket kérnek fel, akik 1-1 félnapot, akár egész napot is az intézetben töltve, szemináriumszerűen dolgozzák fel az anyagot. Szorosan az ifjúsági mozgalommal kapcsolatos kérdések megbeszélésére a központ illetékes osztályának valamelyik vezető személyisége utazik ki és megismerteti hallgatóit a szervezési munka magasiskolájával.

Mivel az akadémia alig néhány éves multra tekint csak vissza, a háború következtében bizonyos szervezési változásokra volt szükség (így pl. a kiképzési idő csak félévig tart). A szilárd, egész évre érvényes tanterv is hiányzik. Csupán a nagy keretek vannak meg s ezeket időről-időre töltik meg részletekbe menő munktervvel.

A világnézeti nevelés alapja Hitler *Mein Kampf* és Rosenberg *Mythos des zwanzigsten Jahrhunderts* c. munkái. Ezeket a szemináriumi munka keretében hónapokon át gondosan tanulmányozzák. Megismerkednek azokkal az írásművekkel is, amelyek a fenti műveket támadják. Ezekben a műveken keresztül kapja meg a hallgató azt a politikai-szellemi fegyverzetet, amellyel tanulmányai befejezésével mint ifjúsági vezető, később pedig mint pártvezér az életbe kiléphet.

A politikai iskolázáson kívül a szervezési kérdésekkel való beható foglalkozásra fordítanak sok időt. A gyakorlati ismeretek egész tömegét kell a jövő ifjúsági és politikai vezetőnek magáévá tennie, hogy a mindinkább növekvő és háború által csak bonyolódottabbá vált szervezési feladatokat megoldhassa. Az előadásokat mindig vita követi. Itt a bírálat sem hiányzik. A cél a nehézségek közös erővel való ésszerű és célszerű leküzdése.

Mint figyelemreméltó és nagyjelentőségű körülményt jegyzem meg, hogy úgy a Hitler Adolf-iskolák, mint az akadémia tanárai egészen hivatásuknak élhetnek. Minden adminisztratív jellegű, a nevelő munkájától teljesen idegen irodai tevékenység ismeretlen. A nevelői és hivatalnoki munkakörnek ez a szétválasztása abban is kifejezésre jut, hogy a hivatalok az intézetnek valamelyik más szár-

Az akadémia könyvtárterme.

nyában vannak elhelyezve. A tanárnak így bőséges ideje van a nevelési kérdésekkel való beható foglalkozásra, valamint ismereteinek önművelés útján való továbbfejlesztésére. A lényeg így nem sikkadhat el külsőségekben s a nevelő értékének megítélése nem hivatalnoki ténykedése figyelembevételére alapján történik majd.

Az itt ismertetett kiválogatási és nevelési rendszer nem mint elszigetelt jelenség értékelendő. Ma már nyugodtan tekinthető a német nép politikai, gazdasági és szellemi problémájának. Mind határozottabban lépnek előtérbe azok a szempontok, amelyek a legjobbak, a legalkalmasabbak kiválasztásának, nevelésének és a társadalomban elfoglalt helyének alapelveit iparkodnak megállapítani és a gyakorlati élet számára használhatókká tenni. A kiválogatás alapelvei kezdenek határozott formákat ölni és a korábban egymástól elszigetelten végzett kiválogatási módszerek, valamint nevelési eljárások mind egységesebb színekben jelennek meg.

Dr. Tóth B. Zoltán, Kolozsvár.

Az ifjú tanító helyzeti és hivatáslélektani vizsgálata.*

— Harmadik közlemény. —

b) Nem kell azt hinnünk, hogy az eredmény zavartalan körülmények között mutatkozott meg. Egyik előző fejezetünkben (l. *Az első iskolai benyomások* c. alatt) rámutattunk arra, hogy mekkora tanítási akadály ered a tanulók magas létszámából. A panaszok között ez ismétlődő motívum: „Az oktatás a nagy létszám miatt nem volt teljesen eredményes, hanem igen nehéz volt”.

A nehézségek között a szülők megnemértése is szerepel, akik tavasztól kezdve az iskolából más munkák elvégzésére vonják el gyermekeiket: „Évvégére csak a számolásban tudtam szép eredményt felmutatni. Az olvasás nem ment úgy, mert a gyermekek otthon nem gyakoroltak, hanem az állatokat őrizték”.

A falusi tanító állandó küzdelmet folytat a nagyobb gyermekekért, akiket szüleik már a gazdasági munkákban felhasználnak. Különösen most, a háború alatt a tanítónak bizony el kell tekintenie ezektől a jelenségektől: „A felső tagozatban kevés eredményt értem el, mert a tanulók a mezőgazdaságban nagyon el voltak foglalva”.

A tanító nehézségei közé sorolandó a megfelelő tankönyvek hiánya is. Hiába van új 8 osztályos tanterv, ha a tananyagot tartalmazó könyveket az iskola nélkülözni kénytelen: „A két felső osztálynak nem volt tankönyve, így a tanulók tisztán magyarázat után tanultak. A legnagyobb baj a legtöbb osztályban a tankönyvhiány volt”.

Végül az ifjú tanító nehézségeinek utolsó, sajnálatos motívuma az a mulasztás, amit előző, nem hivatásból működő kartársa követett el. E jelenség szerencsére csak elvéve fordul elő, de ezt a gondolatot idézi fel bennünk: többet használ egy tapasztalatlan, de hivatásszerető fiatal nevelő, mint olyan rutinos idős tanító, aki a gondjaira bízott nyáját veszni hagyja: „Az oktatás terén megfeszített munkával tudtam eredményt elérni, mert az előző tanító csak a naplóba írhatta be az anyagot, de nem sokat taníthatott, mert a VI. o.-ban jóformán olvasni is alig tudtak”. — „A gyermekek bizony nagyon gyengék voltak. Pl. a VII—VIII. o.-ban a gyermekek nem tudták az alapműveleteket. Ennek okát abban látom, hogy a tanító úr inkább foglalkozott a rádiókészítéssel, mint tanítással. Én minden örömmel azon voltam, hogy valamit adjak a gyermekeknek és úgy érzem, hogy sikerült is”.

c) A lelkiismeretes ifjú tanító számára a gyakorlat kiváló iskola az önállóságra vezető lépés felé. Kísérletezhetik, kipróbálhatja, csiszolhatja egyéni eljárásait, így forr ki lassan a tanítószemélyiség. Nehézségek bár vannak, de fiatalos lelkesedéstől és ismeretadási vágytól indítva az akadályokat legyőzi, sőt túlzásokba is esik: „Az

* Az első és második közlemény folyóiratunk múlt évi 11. és 12. számában jelent meg.

20940

Az ifjú tanító helyzeti és hivatáslélektani vizsgálata.

oktatásban a fellendülést a közvetlenebb viszonyban láttam. Nyugodtan merem állítani, hogy a felsőbb osztályokban a történelem, földrajz és nyelvi ismeretek tanítása középiskolai nívón mozgot". (Az illető jelölt a tanári pályára készül.)

A látható kis sikerek s az elért eredmények megsokszorozzák az ifjú tanító kedvét a tanítás végzése iránt. A teljesítmények elismerése pedig újabb, fokozottabb buzgalom és önbizalom hajtóereje lesz a jövőben: „Hogy mit végeztem, erre a kérdésre a nép válaszoljon: Annyit nem tanultak a gyerekek öt év alatt, mint a rövid pár hónap alatt”. — „Szép eredményt sikerült elérnem. A kurátor úr szavát jegyzem fel, aki ezt mondta: „Tanító úr, 15 év óta nem volt ilyen vizsga, mint a tanító úré, így már régen nem láttam tudni a gyermekeket”. — „Munkám eredményes volt, mert minden osztály elvégezte anyagát úgy, hogy bármely más iskola tanítványai ellen büszkén mertem volna versenyre vinni az enyéimet”.

d) Összefoglalva az ifjú pedagógusnak a tanítás terén elért eredményeit, nyugodtan megállapítható, hogy helyét az önállóságban sikeresen megállta. Némelyik jelölt ugyan arra a meggyőződésre jutott, hogy „az élet iskolájában nem kell szigorúan megtartani azokat a pontokat a tanításban, miket a gyakorlóiskolában tanulnak”, azonban e ferde módszertani megjegyzések azoknak a nehéz tanítási körülményeknek tulajdoníthatók, melyek közé a jelöltek jutottak. Bár az ifjú tanító az első önálló lépései alkalmával kikristályosodott elveket még nem tudott leszűrni magának, de apró tapasztalatai bizonyosan a gyakorlott, kész tanítószemélyiség észrevétlen kialakulása felé vezetik őt.

3. *Igazgatási (adminisztratív) tapasztalatok.* A tanítói munka élményeiről szólva, hátra maradt még annak a kérdésnek megvitatása, amely a kezdő tanító legégetőbb problémái közé tartozik: s ez a népiskolai igazgatás, irodavezetés (adminisztráció) kérdése. Az ifjú tanító minden pedagógiai kérdésről behatóbb kiképzést kap a tanítóképző-intézetben, csak arról alig hall tanulmányai alatt, amely az életben talán legjobban terheli meg vállait. Kétségtávol a tanító hivatalnokká válása akkor kezdődik, amikor pedagógiai problémáit félretéve, az első ügydarabot iktatja és gondterhesen elintézi. Soha annyi ügyiratminta, napló, kimutatás, akta és velükjáró kezelési mód nem volt a népiskolai igazgatásban, mint éppen manapság. Kilencedik kérdésünk azt vizsgálja: *Az igazgatás (adminisztráció) terén minő tapasztalatokat szerzett?*

a) A legtöbb jelölt felelete ilyen és ehhez hasonló segélykiál-tással kezdődik: „El lehet képzelni egy kezdő fiatalember helyzetét, tapasztalatok híján kiteszik egy elárvult helyre, hogy indítsa meg az életet. Még egy öreg tapasztaltnak is nehéz, nem egy fiatalnak”. — „Az adminisztráció terén teljesen tudatlanul álltam. Keserves napok alatt magam jöttem rá mindenfélére”.

Sajnos, a jelölt ezen a téren szinte teljesen egyedül áll, magára hagyottan, mert kevés előzetes ismeret van birtokában. Sokszor éjtszakákon át is küszködik az irodai teendővel: „Amikor oda-

kerültem, az adminisztrációs teendőkről semmit sem tudtam gyakorlatban. Ezért előszedtem a régi naplókat, nyomtatványokat és így sikerült késő estéig mindent elintézni. Utasítást kaptam utólag a körzeti iskolafelügyelőtől, de az már felesleges volt, mert már akkor körülbelül tisztában voltam vele". — „Nekem kellett mindent izzadmányos munkával kiizzadni. A legerhesebb a folytonos kérdeztetés és utánjárás a sok dolog mellett, mert igazán felesleges az a sok munka, amit el kell végezni".

A pedagógiai munka adminisztratív jellegű részeivel (tanmenet-, órarend stb. készítésével, naplóvezetéssel) sincs teljesen tisztában. Ezekről ugyan hallott tanulmányai folyamán, sőt elméletben tanulta is őket, de a gyakorlatban behatóbb kiképzést nem kaphatott a megfelelő óra hiányában: „Az órarend és tanmenetkészítés alapelveit a tanítástanban tanultuk ugyan, de kint a gyakorlatban mégsem tudtam, hogyan fogjak hozzá". — „Szerencsés voltam, mert kész tanmenetet és órarendet kaptam. Az igazgatás nagyon nehéz volt, mert, őszintén szólva, a naplók vezetésével nem voltam egészen tisztában, különösen a hiányzási napló kimutatásainak vezetésével. A tanfelügyelőség által küldött kimutatásokat sem ismertem". — „A tanmeneteket lemásoltam az egyik kollégáéról, órarendet magam készítettem úgy-ahogy".

A részletes és szerteágazó adminisztratív munka ágai mind ismeretlenek a fiatal tanító előtt: „A naplók vezetése még nem oly nehéz feladat, sokkal nehezebb és több munkát követel a hivatalos levelezés". — „A levénteügyek intézésében semmi tapasztalatom nem volt". — „A statisztikák voltak a legrosszabbak". — „Nagy gondot okozott az iskolai számadások, költségvetések és pénztári naplók beküldése". — „Legrosszabb volt az iskola rovatos pénznaplóját, a leltárt és anyagszámadást elkészíteni. A pénztári dolgokat még most sem tudom kezelni". — „Működésem megkezdéséig teljesen járatlan voltam ilyen tekintetben. Április elején jöttem rá véletlenül arra, hogy az iratokat iktatni is kell. Idáig csak egyszerűen eltettem őket. Visszamenőleg akkor bevezettem az iktatókönyvbe".

Ebben a tudatlanságban az ifjú tanító mindenfelé segítségért kapkod hiányos ismeretei pótlására: „Igazgatómhoz, iskolafelügyelőmhöz és az apámhoz fordultam, aki szintén tanító. Később a Rendtartásból merítettem. Főleg az igazolatlanul mulasztó gyermekek kimutatásával volt nehézségem".

Még szerencsés az a jelölt, akinek némi érzéke, vagy előzetes jártassága van a dolgok elintézéséhez: „Teljesen az életben kellett sajátmagának rájönni mindenre. Előnyömrre vált a három nyáron községházán való kisegítő munkám. Általában a gyakorlati életre rézve igen-igen keveset adott a tanítóképző".

Ez az utóbbi megjegyzés elevenen rátapint a jelenlegi tanítóképzés fogyatékoságára, de csaknem valamennyi ifjú tanító lelkében ugyanez a gondolat születik meg: „Már az intézetben kaptunk némi útmutatást az adminisztrációra, de ez mind kevés volt. Most, amikor kikerültem az életbe, bizony fejtörést okozott egyes dolgok

elvégzése. Ilyesmiket az intézetben kellett volna elsajátítanunk". — „Naplóvezetést már a gyakorlóiskolában előzetesen végeztem, tehát nem volt új dolog. Szerintem nagyon helyes, ha a tanítóképzőben ilyen gyakorlati munkákat végeztetnek a növendékekkel, csak az a baj, hogy keveset". — „Szerintem a tanítóképzésben nagy hiba, hogy az igazgatásra vonatkozólag jóformán alig tanultunk valamit".

Csak nagyon kevés jelölt (5%) mondhatja el, hogy az adminisztráció nem okozott súlyosabb gondot számára. De ezt is szerencsés körülményeiknek és „hatodik érzéküknek" köszönhetik: „A levelezés a tanfelügyelőséggel hibátlanul zajlott le. Ezt nem tanultam ugyan sehol, de olyan világosan adták fel az egyes kérdéseket, hogy nem volt nehéz válaszolni rájuk" — „Az irodavezetésre nekem voltak tapasztalataim egy ismerős tanítótól. Sőt élveztem, hogy hivatalos ügyeket intézhettem". — „Eleinte bántott az adminisztráció elvégzése. Kellemetlen volt, mert nem volt rá ismeretem. Most már örülök, hogy ezt is végezhettem, mert megismertem egészében a tanítói pályát és gyakorlatot szereztem az ilyen munkák elvégzésében".

b) Összefoglalva e probléma tanulságait, meg kell állapítanunk, hogy az új tanítóképzésben az elsőrendű feladatok között kell állnia a népiskolai igazgatásra való kiképzésnek is. A heti 1 órás iskolaszervezetten túlnyomó részben történeti, elméleti és elvi kérdésekkel bajlódik a tanév legnagyobb részében, s azt a tudást nyújtja a jelöltnek, ami a vizsgán való helytállásra képesíti őt. Az inkább elméleti jellegű iskolaszervezetten órája mellé be kellene állítani az adminisztratív gyakorlatoknak legalább heti 1 óráját, hogy az ifjú tanító az életbe kikerülésekor ne érezze azt a csökkentendőségi érzést és lelkiismeretfurdalást a hivatalos ügyek intézése alkalmával, „vajjon jól végeztem-e?" Ha a tanító kötelességei közé tartozik ez a túlhalmozott és éppen nem mindig pedagógiai célt szolgáló munka, akkor a kiképzésben is helyet kell szorítani számára.

V. A tanítóképzőben nyert tudás jelentősége.

Az eddigiekből kitűnt, hogy a működni kezdő ifjú tanítónak nem csekély feladatokat kell vállalnia. Az új környezetben és ismeretlen közösségben létét és helyzetét kell megalapoznia, de legfőbb gond az iskolai, a szorosan vett tanítói munka elvégzése. Azt az elméleti és gyakorlati tudást, melyet intézetében szerzett, igen nehéz viszonyok közé kell átültetnie és saját egyéniségének szűrőjén keresztül kiformálnia. A tanítóképzés szempontjából a féléves gyakorlatra való bocsátás azért bizonyult hasznosnak, mert a jelöltektől azokat a hiányokat ismerjük meg, amelyek a jövőben pótlásra, javításra szorulnak. *Tizedik* kérdésünk erre vonatkozik: *Mi hasznát vette a tanítóképző-intézetben szerzett pedagógiai tudásának, vagy nevelői képességeinek?*

a) Természetes, hogy a tanítóképzés revízióját nem alapíthatjuk a jelöltek szubjektív észrevételeire. Hiszen a magasabb szempontok

megértéséhez az ifjú nevelők nem eléggé érettek, őket e tekintetben még hasznossági szempontok vezérlik. Azonban értékes adatokat nyerünk mégis arra vonatkozólag, hogy a tanulmányok folyamán nyert tudást a gyakorlatban miként hasznosítják, melyek a legfontosabb ismeretek számukra s melyek a kevésbbé értékesíthetők, jobban nélkülözhetők.

A legelső benyomás, amit a jelölt észrevesz kint az életben, ez: „Nem lehet egy napon említeni a két „elemi“ iskolát, a gyakorlóiskolát és a falusi népiskolát. A gyakorlóiskola mintaiskola. Ott rendelkezésre áll minden eszköz, kint az életben azonban másképen van. Szemléltetési eszközöm nem volt, csak amikor lehetett, magam készítettem”.

Mi az, amire a magára hagyott ifjú tanító támaszkodhatik? Természetesen, csak az intézetben hosszú éveken át szerzett tudásanyagra és pedagógiai jártasságra építheti fel tanítói munkáját. Jelenleg azonban ez globális halmaz, amelyből még nem különültek el a tanítói munkában való jártasság ezerfelé szétágazó szálai: „Ha minden egységet nem is taníthattam a képzőben tanult módszerrel, de csak ezen az alapon taníthattam, az ott tanult módszerrel. A tanítás csak a tanultak alapján lehetett eredményes”. — „A pedagógiai tudásomnak végeredményben nagy hasznát vettem, talán e tárgyak nélkül megmozdulni sem tudtam volna”. — „Az intézetben tanultaknak annyi hasznát vettem, hogy ezzel a tudással el tudtam indulni az életben és erre az alapra építettem. Ez bizony elég nehéz volt”. — „A tanítóképzőből kapott ismereteket jól felhasználtam, melyek nélkül nem tudtam volna megmozdulni”. — „A helyes gyermeknevelés művészet, amire tisztán magamtól sohasem jöttem volna rá”. — „Az elmélet igen elősegíti a gyakorlatot az életben. Pedagógiai tudásomat többé-kevésbbé tudtam hasznosítani”.

A tanítójelölt másik észrevétele az elmélet és a gyakorlat között álló összefüggésekre, illetőleg különbségekre vonatkozik: „Az intézetben igen sokat tanultunk, azonban ebből nem sokat lehetett megvalósítani”. — „Az oktatást — úgy, ahogy a tanítóképzőben láttam — nem tudtam megvalósítani”. — Őszintén megvallva, az intézetben nyert s a pedagógiai kiképzésben kapott tudásomnak túl nagy hasznát nem vettem, illetőleg nem értékesíthettem. A módszertani követelményeknek nem felelhettem meg minden tanításom”. — „Az elméleti dolgokat nem tudtam felhasználni”.

Az intézetben hallott elveket igyekszik megvalósítani, de egészen más körülmények között ez alig sikerül neki: „Az életben mindent egészen másképen kellett csinálnom. Az elején, amíg ragaszkodtam ahhoz, hogy mindent úgy csináljak, ahogy tanultam, mondhatom, nagyon kevés eredményt értem el”. — „A tanítóképzőben nyert tudományt csak röviden és kevésbbé lehetett megvalósítani, mivel kis apróságokkal úgy elment az idő, hogy a tanításban még a tárgyalásra és a begyakorlásra is kevés idő jutott”. — „Sokszor elhatároztam, hogy mintatanítást végzek (már amennyire tudok). Ez

a törekvésem csödöt mondott. Már az érdeklődéskeltés után az én egyéni módszeremhez folyamodtam“.

Nézzük, az egyes tantárgyakból merített tudást mennyiben tudta hasznosítani a gyakorlatban? Itt a jelölt kétségkívül a látható hatásokat veszi tekintetbe. Pedig a szerzett tudás sokféle tevékenységre gyakorol előnyös hatást. Hiszen a tanulás anyagának legnagyobb része kiesik a tudatból, de a lelki hatás megmarad. Van, aki úgy érzi, hogy a lélektannak vette hasznát, ismét másik pedig a tanítástan és módszertan elveit tudta leginkább értékesíteni: „Csak a neveléstannak vettem igazán hasznát“. — „A pepecseléssel elvessz a lényeg. Módszer természetesen volt nálam is és a tanításom szintén 3 részből állt, de minden módszeres fokot nem lehetett megtartani. A neveléstannból tanultaknak már jóval több hasznát vettem. A gyermekekkel való érintkezést, jutalmazást, büntetést nagyon megkönnyítették neveléstani ismereteim“. — „A lélektani tudásomnak vettem a legnagyobb hasznát“. — „A szemléltetési, fegyelmezési és nevelési elveknek nagy hasznát vettem“. — „A módszertannak és lélektannak igen nagy hasznát vettem“.

Lássuk, hogyan támaszkodik a jelölt a neveléstörténeti és iskolaszervezetani ismeretekre? Úgy látszik, hogy ezeket a tárgyakat nem igen használhatta fel, s ha igen, akkor sem nagy mértékben: „A pedagógiai tantárgyak közül inkább az adminisztrációt ismertették volna meg és a sok neveléstörténeti óra helyett gyakorlati dolgokat tanítottak volna“. — „Az adminisztratív munkák végzésében nem kaptunk kiképzést. Az iskolaszervezetannak és neveléstörténetnek nem sok hasznát vettem“. — „A neveléstörténelemnek szerintem nincs értelme. Inkább az adminisztrációs munkákat tanítanak meg jobban. Mert a legtöbb esetben a fiatal tanító azt sem tudja, hogy milyen kimutatások vannak, semhogy vezetni tudja őket“. — „Ha újra a tanítóképzőbe kellene járnom, én ezeket szeretném tanulni: több gyakorlati tanítás, naplók vezetése, mulasztottakkal való eljárás, stb. Egyszóval az adminisztratív dolgok elsajátítása, amit egyáltalán nem tanultunk a képzőben. Sokkal több hasznos dolgot kellene tanítani, amit az életben használhat az ember. Mindezt 4 éven keresztül lehetne tanulni, az ötödik évet pedig így a gyakorlatban, kint az életben“. — „A pedagógia nélkülözhetetlen, hisz ez az alapja a tanítói munkának. Egyedül a neveléstörténelem, mint tárgy nem adott semmit, amit alkalmazhattam volna a gyakorlatom alatt. Az iskolaszervezetann főleg irodai kérdésekben nagy segítő társ lehetne, ha többet tanítanák“. — „Ilyen gyakorlati dolgokra, pl. hogyan kell eljárnom, ha egy gyermeket más iskolába bocsájtok? stb. és még számtalan ilyen esetre több időt kellene fordítani, mert ezekről mi még nem is hallottunk, csak kint, amikor belecseppentünk az életbe“. — „Adminisztráció szempontjából teljesen bután álltam. Kellene a képzőben valami alapvetést tanulni a népiskolai ügykezelésről“.

b) De nemcsak több adminisztratív kiképzést óhajtanak a jelöltek, hanem a pedagógiai munkával kapcsolatos gyakorlati kikép-

zésben is hiányt éreznek: „A gyakorlati kiképzés hiányos volt. A tanítóképzőben csak félóráig tanítottam 1 osztályt, itt öt órahosszat 8 osztályt. Először alig tudtam velük valamit elkezdni. A tanítóképzésben egész napos tanításokat is kellene bevezetni, de úgy, hogy legalább 4 osztályt tanítson mindenki”. — „Azt pl. nem tanultam, hogyan kell egy tanmenetet összeállítani a gyakorlatban”. — „Helyesnek tartanám, ha a képzőben megismerkedhetne az ember az órarend, tanmenet részletes gyakorlati elkészítésével (technikájával) és az elemi iskolában tanítandó anyag kész vázlatkomplexumát vihetné magával a kezdő tanító az életbe”.

Az ifjú tanító úgy látja, hogy a gyakorlati kiképzésnek sokkal többnek és hathatósabbnak kellene lennie az elméleti oktatással szemben: „A tanítóképzőben az évfolyamunkban nagy volt a létszám és a gyakorlati tanításra ritkán volt alkalom”. — „Az intézetben szerzett tanítási gyakorlatoknak, valamint a módszertannak az elveit nem valósíthattam meg, mert itt módszeresen haladni nem is tudtam volna a 8 osztályban. Szerintem több módot és alkalmat kellene adni a tanítási gyakorlatoknak”. — „Nagy általánosságban mindent átvettünk a képzőben, de a legfontosabbat, a tanítást ritkán gyakoroltuk”. — „A képzőben a gazdasági és egészségi ismeretekre nem láttam elég mintatanítást, holott mi teljesen olyan gazdasági vidékre kerültünk, ahol nagyon nagy szükség lett volna ilyen mintára és támaszra”. — „Sok olyan dolgot vesznek szigorúan a tanár urak, amire egyáltalán nincsen szükség. A gyakorlati részt kellene inkább alaposan átvenni, mert azt kint kellett fáradtságos munkával megtanulni”.

c) Mit kíván tehát a fiatal tanító a visszatekintés szemüvegén keresztül a tanítóképzőtől? Összegyűjtöttünk néhány találó, idevonatkozó választ: „Nyolc osztállyal kellett foglalkoznom. Nem volt idő pedagógizálásra. Egyáltalán úgy érzem, nem kaptunk életszagú ismereteket, amivel védőállásba helyezkedhettünk volna s amikkel helyt tudtunk volna állni az akadályokkal szemben”. — „Feleslegesnek tartom a tanítási tervezetek körmölését hosszú délutánokon keresztül, hiszen azok a vezérkönyvekben úgylis benne vannak. E helyett inkább ú. n. „villámtanítások” kellenének, vázlat alapján. A módszeres fokozatok megtartását tartom a legértékesebbnek”. — „Több gyakorlat kellene. Pl. a kórházba növendéknek előre kellene vázlatokat készítenie másnapra, amelyeket a tanítás után a gyakorlati iskolai tanítóval megbeszélve kijavítana és így a végleges vázlatokat mindenki összegyűjtené magának. Az ilyenekből sokat lehetne tanulni, többet, mint a gyermektanulmányi tételekből”. — „Azzal nem éltünk meg, hogy tudtuk — mondjuk — Cicerót, vagy más nevelőt, holott nem volt gyakorlatunk a tanításban. Kár a sok felesleges anyaggal erőltetni a tanítójelöltet, pl. a trigonometriával. Tanítónak nem az kell. Általános szakintelligencia kell, nem gimnáziumi tudás”. — „Ha a gyakorlati kiképzést még jobban fejlesztenék, teljesen megfelelne. Több gyakorlat és fele elmélet kellene s ez is a gyakorlattal lenne szoros kapcsolatban. A gyakorlati kiképzés felét jó volna

egy rendes elemiben tanítani, nem pedig minta-gyakorlóban". — „Sokszor hasznosítottam a tanultakat, de őszintén szólva módszereskedésre nem volt időm. Jobb lenne, ha a tanítóképzőben nem ideális iskolára készítenének elő bennünket. Szerintem egy gyakorlóiskolának gyenge felszerelésének kellene lennie, hogy megtanulják benne a növendékek, hogyan kell az élet nehézségeit leküzdeni". — „A kisebbségi iskolákra is kellene gondolni minden tanítóképzőben, hiszen csak úgy menthetjük meg őket számunkra. Öntudatosabb tanítóokra van szükség s még jobb tanítók nevelése kell, mint amilyeneknek minket neveltek".

d) Íme néhány gondolatébresztő ötlet, melyek a fiatal, tapasztalatlan tanítók lelkében születtek meg vívódásaik közepette. Ha nem minden megállapításuk áll is közel a valósághoz, — hiszen ők nem magasabb szemszögből ítélték meg helyzetüket, — mégis azzal a céllal bocsátottuk közre megjegyzéseiket, hogy az értékesebbek a jövőben kiépülő, új tanítóképzőnek esetleg egy-egy téglájául szolgáljanak.

Dr. Szántó Károly, Kfelegyháza.

EGYESÜLETI ÉLET.

Elnökségi és választmányi ülés. — Jegyzőkönyv a T. I. T. O. Egyesületnek 1943. november 22-én a Szent Orsolya-rend budapesti tanítónőképző-intézetében megtartott együttes elnökségi és választmányi üléséről.

Jelen vannak *dr. Padányi-Frank Antal* elnöklete alatt: *Grynaeus Ida, Mesterházy Jenő, Tanay Antal, Frigyes Béla, Ferenczi István, Pócza József, Medgyesi Zsófia, dr. Jelitai Józsefné, dr. Lajos Mária, Plot Hildegard, Sebestyén Erzsébet, Szomborné Szántó Lenke, Csekő Árpád, Mácsay Károly, dr. Mezösi Károly és Vajtányi Margit.*

1. *Dr. Padányi-Frank Antal* elnök üdvözlí az elnökség és a választmány megjelent tagjait és az ülést megnyitja. Közli, hogy mivel az elnökségi és választmányi ülés tárgysorozata ugyanaz, felesleges két külön gyűlés tartása. Helyette összevont gyűlést tart az elnökség és a választmány. Tudomásul szolgál.

2. Az elnök jelenti, hogy távollétüket kimentették: *dr. Becker Vendel, Fekete József, dr. Föhrécz József, Molnár Oszkár és Váradai József.* Tudomásul szolgál.

3. Az elnök jelenti, hogy az 1944. évi közgyűlés helye az utolsó közgyűlés határozata alapján Budapest.

4. Az elnök ismerteti az 1943/44. egyesületi év munkarendjét. Az iskolai nyári szünetnek novemberig való meghosszabbítása miatt októberben nem tartott tagértekezletet az Egyesület. Novemberben *Takács Béla: A székyheresztúri tanítóképző-intézet feladata a magyar tanítóképzésben;* decemberben *Szentirmay Jánosné Kary Erzsébet: Beregszászi Pál feledésbe merült értekezése az önismeretről;* januárban *László M. Consilia: Korszerű nevelés a tanítóképző-liceum nevelőotthonában;* februárban *dr. Imre Sándor. A 75 éves népoktatási alaptörvény;* márciusban *L'Auné Emma: Az osztályszellem;* áprilisban *dr. Tóth B. Zoltán: A vezetőszemélyiség lélektani vizsgálata;* májusban, a közgyűlésen pedig *Tanay Antal: Magyar öntudatra nevelés a magyar értékek alapján* című előadása kerülne sorra.

5. Az elnök jelenti, hogy *Pócza József* házgondnok lemondott tiszt-

ségéről. Az Egyesület nevében hálásan köszöni *Pócza József*nek, hogy 12 éven át nagy odaadással és lelkiismeretesen intézte az Egyesület házának ügyeit. Együttal kéri őt, végezze a házgondnoki teendőket tovább addig, amíg utódja akad; a választmánytól pedig felhatalmazást kér arra, hogyha a házgondnoki tisztésre akad vállalkozó személy, azt megbízhassa, és a Ház-alapból a mai viszonyoknak megfelelő tiszteletdíjat adhasson. Tudomásul szolgál. A választmány az elnöknek megadja a kért felhatalmazást. *Pócza József* pedig ennek az évnél végéig vállalta a házgondnoki teendők végzését. Akkor azonban nyugdíjba megy és elköltözik Budapestről.

6. *Mesterházy Jenő* főtitkár a következőket jelenti. A hosszú iskolai szünet miatt Egyesületünk eddig még nem tarthatott gyűlést. Az utolsó közgyűlés óta csupán folyóiratunk jelentette az egyesületi élet folytonosságát. Sajnos, folyóiratunk megjelenése is nehézségekbe ütközik, mert az egyesület anyagi helyzete — mint a pénztáros is jelteni fogja — nem jó. Pedig közlönyünk megjelenését mindenképen biztosítani kell, mert annak olvasása révén a kartársak mégis tudomást szerezhetnek az őket érdeklő legfontosabb ügyekről.

Ilyen ügy a tanítóképzői tanárság anyagi helyzete. Ezt a főtitkár folyóiratunk 1943. szeptemberi számában közölt tanulmányában már ismertette azzal az emlékirattal kapcsolatban, amelyet az Országos Tanügyi Szervezetek Központi Bizottságának elnökével, *dr. Szabó Gusztáv* müegyetemi tanár, országgyűlési képviselő úrral is megtárgyalt még f. évi június hónapban. Szükségesnek tartotta ennek az emlékiratnak részletesebb kiegészítését, különösen anyagi ügyeinkkel kapcsolatban. Élt az 1943. mácius 22-i együttes elnökségi és választmányi gyűlésen kapott felhatalmazással, hogy szükség esetén akár egy új emlékirattal forduljunk a felsőbb hatóságokhoz. Ezt a kibővített emlékiratunkat Egyesületünk elnökével és *dr. Szabó Gusztáv* elnökkel való tárgyalás után 1943. július 2-án személyesen adta át *dr. Huszka János* miniszteri tanácsos úrnak, ügyosztályunk vezetőjének, hogy a miniszter úrhoz juttatni szíveskedjék.

Mindezekkel kapcsolatban a főtitkár minden alkalommal nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a tanítóképzői tanárság, noha képzése 2, újabban 1 évvel tovább tart, mint a középiskolaiaké, mégsem kíván jobb és kedvezőbb javadalmaszást, hanem egyenlő elbánást. Ennek ellenére az egyes fizetési osztályokban való megoszlásunk kedvezőtlenebb, s ez a legszemléletesebben igazgatóink előhaladásában látszik. Utal azokra a %-os kimutatásokra és összehasonlításokra, amelyek említett tanulmányában megjelentek. Időközben aztán összeállították az 1944. évi országos költségvetési tervezet. E szerint a gimnáziumi igazgatói állások 33,7 %-a van az V. fiz. osztályban, míg a tanítóképzők csak 20 %-kal szerepelnek! A gimnáziumi igazgatók közül csak 11,4% van a VII. fiz. osztályban, ellenben a tanítóképzői igazgatók közül 28% van ebben a kisebb fizetési osztályban! Sérélmünket tetézte még az, hogy már az 1943. évi költségvetés 7 gimnáziumi tanár számára biztosította az V. fiz. osztályt, a tanítóképzői tanárok azonban ebből teljesen kimaradtak. Azt reméltük, hogy az 1944. évi költségvetési tervezet orvosolni fogja ezt a sérelmünket. Sajnos azonban, ez nem történt meg. Levélben fordult a Tanügyi Szervezetek országos elnökéhez és *dr. Szabó Gyula* tanár, országgyűlési képviselő úrhoz, hogy a költségvetés országgyűlési tárgyalása alkalmával annyit vivjanak ki, hogy a mi tanárságunk előtt is nyíljk meg az V. fiz. osztály.

Időközben az Országos Tanügyi Szervezetek Központi Bizottsága be- kérte legsürgősebb kívánságainkat. *Mesterházy Jenő* főtitkár az emlékiratban már megemlített kívánságokat újból összefoglalta (amelyek lényege,

hogy a tanárok 10%-a is jusson be az V. fiz. osztályba, a várakozási idő minden fizetési fokozatban csökkentessék, stb.), és a kívánságokat megtoldotta a következővel: a legutóbbi fizetésjavítás óta beállott rendkívüli áremelkedések leküzdésére addig is, amíg kérelmeink teljesülhetnek, a legsürgősebben rendkívüli drágasági segély folyósítását kérjük. Örömmel jelenti, hogy a *Kansz* vezértitkáratól, alig néhány napja, arról értesült, hogy ilyen irányban általános intézkedés történik. Tudjuk, hogy a miniszter úr a legnagyobb jóakarattal van irántunk, hiszen a f. évi június 21-re hirdetett tanügyi vacsora kapcsán élete legszebb feladatának hangoztatta azt, hogyha a háború után az ő személyéhez fűződhetnek a tanárság jogos törekvéseinek generális kielégítése. A nehéz helyzet azonban megköveteli, hogy még a háború befejezése előtt segítsenek a tanárok mind súlyosabbá és elviselhetlenebbé váló anyagi helyzetén. Tudomásul szolgál.

Az elnök a főtítkári jelentéshez még a következőket fűzi. Emlékiratainktól függetlenül is többször szóváltotta a minisztériumban a fizetések kérdésében az egyenlő elbánás elvét. Ismételten hangoztatta a népnevelés rendkívüli jelentőségét a nemzet érdekében. Hasonlóképpen állandóan szívügye a gyakorlóiskolai tanítók anyagi és erkölcsi helyzetének javítása. A gyakorlóiskolai tanítók ügye a legszorosabb kapcsolatban van a tanítóképzés színvonalával. Tudomásul szolgál.

7. A főtítkár előterjeszti azoknak a kartársaknak kérelmét, akik Egyesületünk tagjai sorába való felvételüket kérték. Ezek: *dr. Padányi* Viktor kiskülfélegyházi, *dr. Göcsei* Imre kiskülfélegyházi, *dr. Nagy* Sándor székelykeresztúri és *Kalmár* Márton székelykeresztúri áll. tanítóképzői tanárok. Kérésük teljesítését javasolja. Az elnökség örömmel iktatja őket a tagok sorába.

8. *Frigyas* Béla pénztáros az Egyesület pénztári helyzetére vonatkozólag a következőket adta elő. A folyó évben az Egyesületnek a mai napig az Egyesületi rovaton 9139.32 P bevétele és 8085.54 P kiadása volt, ami a jelen időpontban 1053.78 P bevételi többletnek felel meg. Ezzel szemben a Házalap-rovaton 15.962.19 P bevétel és 7033.20 P kiadás mellett jelenleg 8928.99 P bevételi többlet mutatkozik. Míg az utóbbi rovat kielégítő állapotot tüntet fel, addig az Egyesületi rovat aktív volta csak átmeneti, ha figyelembe vesszük, hogy a folyó év végéig a jóváhagyott költségelőirányzat szerint még mintegy 2250 P kiadásra lesz szükség (a Magyar Tanítóképző 12. számának nyomdai költsége, írói tiszteletdíjak, az egyesületi tisztviselők tiszteletdíja, a Ház-alapból felvett kölcsön III. részlete) a nélkül, hogy az Egyesület ugyanezen idő alatt számottevő bevétellel számíthatna. Ennek az utóbbi összegnek szem előtt tartásával mintegy 1200 P hiány fog a f. év végéig előállni. Ennek a hiánynak megszüntetésére megkísérelte a hátralékos tagdíjak behajtását. Ebből a célból október hó folyamán az Egyesület kb. 400 hátralékos tagjának, illetőleg előfizetőjének fizetési felszólítást küldött. Eljárásához fűzött reményei azonban nem váltak valóra. A felszólítás nyomán eddig a kereken 6200 P-s hátraléknak alig 15-20%-a folyt be. Felkéri az elnökséget, hogy az Egyesület pénzügyi egyensúlyának helyreállítása, fenntartása és biztosítása érdekében egyfelől ismételten — esetleg az intézetek igazgatóinak közreműködésével — nyomtatékosan hívja fel az Egyesület hátralékos tagjait tagdíjfizetési kötelezettségeik teljesítésére, másfelől forduljon a kultusz-kormányhoz az eddig élvezett államsegélynek az időközben előállott áremelkedéseknek megfelelő felemelése érdekében.

A pénztáros ezután felolvassa *Molnár* Oszkár szerkesztőnek következő javaslatát: „Az egyre fokozódó drágaság miatt szükségessé válik a tagdi-

jaknak és folyóiratunk előfizetési árának az 1944. évtől kezdődő felemelése. Más folyóiratok és egyesületi közlönyök már régebben megtették ezt, és mi csak kényszerből, nem szívesen követjük példájukat. A nyomdai árak horribilis irama miatt ebben az évben is kiadástöbblettel küszködünk, s most csak két lehetőség között választhatunk: vagy felemeljük a tag- és előfizetési díjakat, vagy megszüntetjük a lapot. Az utóbbi esetben egy nélkülözhetetlen kapcsolatot szüntetnénk meg, és az egyesületi életet is kétségessé tennők. Ezért javaslom, hogy az elnökség a tag- és előfizetési díjak összegét az 1944. évtől kezdődően évi 12 P-ben, a helyettes tanárok számára évi 4, a nyugdíjasok számára pedig évi 6 P-ben állapítsa meg. Ez az emelés az 1944. évre ne vonatkozzék azokra, akik erre az évre már beküldték tag- vagy előfizetési díjaikat".

A pénztáros jelentésével kapcsolatban az elnök a következőket javasolja. A költségvetési hiány eltüntetése végett az Egyesület kérjen nagyobb államsegélyt a minisztériumból; ha ez nem lenne elég, akkor a szükséges összeget a Ház-alapból fedezze kölcsönképen, és a már három évvel ezelőtt szintén a Ház-alapból felvett 1200 P kölcsönnek a f. év végén esedékes harmadik részletét, 400 P-t később fizesse vissza. Hangsúlyozza, hogy folyóiratunk megjelenését okvetlenül biztosítanunk kell, ezért a szerkesztő javaslatát helyesli és ahhoz hozzájárul.

A főtitkár azt javasolja, hogy az elnök levélben forduljon a testvér-intézetek igazgatóihoz, s nyomatékosan kérje őket, kövessenek el minden lehető, hogy intézetük tanári testületének tagdíjhátralékos tagjai minél előbb fizessék meg tartozásukat.

Medgyes Zsófia ehhez azt fűzi, hogy az említett levelet az igazgatók a tanári értekezleteken olvassák fel.

Csekő Árpád pedig azt javasolja, a tanári testületek mondják ki határozatban, hogy az igazgató a tagdíjakat a vizsgadíjakból vagy egyéb mellékjövendelmekből levonhassa és az Egyesületnek megküldhesse. Az elnökség és a választmány elfogadta az elhangzott javaslatokat és azok értelmében határoz.

9. Az elnök jelenti, felvetődött a tisztviselők tiszteletdíjának felemelése. Minthogy pénztári hiány van, javasolja, hogy ez az emelés (és pedig 50%-kal) akkor lépjen életbe, amikor a pénztári helyzet azt megengedi. A választmány elfogadja az elnök javaslatát és határozattá emeli.

Több tárgy nem volt, az elnök a gyűlést berekeszti. K. m. f. *Dr. Padányi-Frank Antal* s. k. elnök, *Tanay Antal* s. k. titkár.

Novemberi tagértekezlet. — Jegyzőkönyv a T. I. T. O. Egyesületének 1943. évi november 22-én a Szent Orsolyarend budapesti tanítónőképző-intézetében megtartott tagértekezletéről.

Jelen vannak *dr. Padányi-Frank Antal* elnöklete alatt: *Takács Béláné, Grynaeus Ida, Medgyesi Zsófia, Mesterházy Jenő, Frigyes Béla, Tanay Antal, Takács Béla, Csekő Árpád, dr. Mezősi Károly, dr. Plot Hildegard, Szomborné Szántó Lenke, Sebestyén Erzsébet, dr. Jelítai Józsefné dr. Lajos Mária, Pócza József, Barabás Tibor, Mácsay Károly, Ferenczi István, Vajtányi Margit, M. Schmitz Mária, M. Józsa Ottilia, S. Schmitz Catharina, Szontagh Katalin, Tasnády Istvánné, Szederkényi Éva, Sinkovich Irén, dr. Ember Lászlóné Gerencsér Júlia, Bodor Ferencné Hummel Irén, M. Szalay Eugénia, Piros R. Gabriella, Marácz J. Margit, M. Varga Editha és M. Szabados Franciska.*

1. *Dr. Padányi-Frank Antal* elnök szeretettel üdvözli a megjelent tagokat, különösen a vidékieket, akik költséget és fáradságot nem ismerve jelentek meg a gyűlésen. Különös melegséggel üdvözli az értekezlet elő-

adóját, *Takács Bélát*, a székelykeresztúri áll. tanítóképző igazgatóját és feleségét, akik oly messziről jöttek el az értekezletre. Megnyitja az ülést és felkéri *Takács Bélát* előadásának megtartására.

2. *Takács Béla* megtartja előadását. Címe: A székelykeresztúri tanítóképző-intézet feladata a magyar tanítóképzésben.

3. Az előadáshoz hozzászóltak: *Nagy Ferenc* azokat a benyomásait és észrevételeit mondja el, amelyeket az előadás benne keltett. Nem annyira a célokat kitűző része ragadta meg, hanem főképen annak a helynek, tájnak és népnek a szeretete, ahonnan az előadó jött. A nyáron találkozott az előadóval és több tanítványával, akitől érdeklődött intézetük iránt. A növendékek nagy szeretettel szóltak a székelykeresztúri tanítóképzőről. Olvasta az ottani helyi lapokat is. Mindezekből meggyőződött arról, hogy *Takács Béla* milyen értékes nevelő- és kultúr munkát végzett ott. Ez látszott meg ebben az előadásban is. Az előadó nagyon szereti azt a népet, pedig nem is székely, melyet a hűség népének nevez. Ez a vidék talán a legmagyarabb táj, melyhez minden magyarnak ragaszkodnia kell. Ezen a mély táj- és népszerűtlen kívül az ragadta meg különösen, hogy *Takács Béla* valóságos szellemtörténetet adott elő, amikor intézetének multját ismertette. Kidomborította az intézet megteremtőjének, *Gyertyánffy István* munkásságát, akinek lelkében lángolt a szeretet a tanítóképzés és a tanítói hivatás iránt, hiszen legfőbb vágya volt, hogy igazi néptanító lehessen. Elismerését fejezi ki az előadónak értékes munkásságáért, aki az ország egyik legeldegottabb helyén működik, és arra kéri, hogy ezt a lobogó hivatásszeretetét tartsa meg továbbra is.

*Csekő Árpád*ot három dolog ragadta meg az előadással kapcsolatban: 1. a program, melyet az előadó adott, vagyis próbáljuk feldolgozni, mit tett intézetünk a környékért, a népért; 2. hogy az előadó erre mindjárt példát adott. Ezt a felszólaló magával viszi; 3. hogy újból felhívta a figyelmet *Barabás Endre* munkásságára.

Mácsay Károly a következőket mondja. Az előadó hivatkozott arra, hogy tanítványa volt *Mácsaynak*. Kiskúnfelegyházán volt ez, majd tanártársa is lett az előadó. Ott a tanyai tanítók képzése volt a fő; Székelykeresztúron pedig a falusi tanítók képzése. Ez nem volt könnyű átállítás, mert *Takács Bélának*, mint alföldi, síkvidéki embernek bele kellett dolgoznia magát a hegyvidéki környezetbe. Sajátos színt akar belevinni a maga iskolájával a tanítóképzésbe, és ezt akarja itt az értekezleten propagálni. Ebben látja a felszólaló az előadás nagy értékét. Az előadó táj- és népkutató és gyűjtő munkát végez. Igazi népnevelőket akar nevelni az erdélyi falvak részére. Ez más feladat, mint például a Dunántúlon, Kőszegen képezni tanítót. Ezt a feladatot a táj földrajzi, történeti, népi stb. adottságai, sajátosságai szabják meg. Szívből kívánja, hogy az előadó megvalósíthassa szép céljait, azokat is, amelyeket a románok tűztek ki.

Dr. Mezős Károly mindig érdeklődéssel kíséri a gyűléseken elhangzó előadásokat, de most a szíve is hozta a kiskúnfelegyházi tanítóképző képviseletében, mert amikor a Székelyföld felszabadulása után a székelykeresztúri intézet ismét megnyílt, a kiskúnfelegyházi tanítóképző fogadta testvérintézetévé. Ennek üdvözlét hozta most. Az előadóval együtt működött Kiskúnfelegyházán, jól ismeri értékes munkásságát. A székelykeresztúri növendékek meglátogatták a kiskúnfelegyháziakat, akik viszont fogják ezt a látogatást, hogy a testvéri érzést tovább is ápolják. Nagyjelentőségű, ha a növendékek így meglátogatják egymást. Kívánja, hogy az előadó Székelykeresztúron keresztül minél szebb eredménnyel munkálkodjék a magyarság érdekében.

Dr. Padányi-Frank Antal elnök örömmel hallgatta a szép előadást, melynek egyik fontos és mindenkitől helyeselhető gondolata az volt, hogy az iskolai munka nem az épületen, nem a felszerelésen, hanem a tanító lelkiületén múlik. Az előadó említette *Gyertyánffy* István igazgatót. Örülünk annak, hogy ez a kiváló pedagógus népiskolai tanító akart lenni és a népet akarta szolgálni. Mi tanítóképző-intézeti tanárok is csináljuk a népi politikát, és eljön majd az idő, amikor elismerik, hogy mi az élen haladunk. Örvendett a részleteknek is, így például mindannak, amiket az előadó a falukutatásról, a népművészet felkarolásáról, a tanítói hivatás óráiról mondott. *Takács* Béla észrevette, hogy a románok ilyen irányú munkájából hiányzott a lélek. Mi jobban fogjuk csinálni, lelket is adunk hozzá, a népet, a magyar kultúrát akarjuk becsületesen szolgálni azon a helyen, ahol vagyunk, ahová a nemzet állított bennünket. Ezt a munkát *Takács* Béla mintaszerűen végzi Székelykeresztúron. Sok kirándulást rendez. A múlt iskolai év végén a Fery Oszkár-utcai tanítóképzőt is meglátogatták. Megmutatták székely-tudományukat. Az elnök, mint az említett intézet igazgatója, nagyon megörült ennek a látogatásnak, és minden lehetőt megtett a végből, hogy a két intézet növendékei között minél bensőségesebb viszony alakuljon ki. Az elnök nagyon örül annak is, hogy az előadó szereti Székelykeresztúrt, annak vidékét és népét; ezért tiszteletbeli székelygyökérnek tekinti őt, amint az elnököt is egykor Léván, amikor az ottani tanítóképzőben működött, tiszteletbeli lévai gyökérnek tekintették. Kívánja az előadónak, hogy őrhelyén szolgálja továbbra is szép eredménnyel a magyar jövőt. Köszönetet mond a szép előadásért, ismételten köszöni a tagok megjelenését, és a gyűlést berekeszti. K. m. f. *Dr. Padányi-Frank* Antal s. k. elnök, *Tanay* Antal s. k. titkár.

H I R E K.

Előző számunkban már jelentettük, hogy Egyesületünk elnöksége folyóiratunk előfizetési díját, illetőleg az egyesületi tagdíjakat az 1944. évtől kezdve mérsékelten felemelni kényszerült. Az évi tagdíj 12 P, nyugdíjasok számára 6 P és a helyettes tanárok számára 4 P. Akik a folyóiratot nem tagilletménykép kapják (intézetek, iskolák, könyvtárak stb.), azok számára az évi előfizetési díj ugyancsak 12 P. Kérjük a tag- és előfizetési díjaknak, vagy legalább azok első félévi részének folyóiratunk e számához csatolt postai befizetőlap felhasználásával való mielőbbi beküldését. Egyéb anyagok és cikkek rettentő árához viszonyítva nem sokat kérünk. Hisszük, hogy karársainknál és előfizetőinknél megértésre találunk!

Kitüntetés a Nemzetvédelmi Kereszttel. — Magyarország Kormányzója a kommunizmus idején tanúsított példaadóan hazafias magatartásáért vitéz *Fraknóy* József tanker. kir. főigazgatónak a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta. Kitüntetéséről a tanítóképző tanárság örömmel értesült!

Kormányzói elismerés. — Magyarország Kormányzója a közokt. miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Drozdy* Gyula m. kir. kormánytanácsosnak, áll. tanítóképző-int. gyakorlóisk. tanítónak, a Néptanítók Lapja főszerkesztőjének négy évtizeden át kifejtett eredményes munkásságáért elismerése tudtul adassék.

Előléptetés. — Magyarország Kormányzója a közokt. miniszter előter-

jesztésére *Legetity* Miklós zombori áll. tanítónőképző-int. tanárt a VI. fiz. osztály 3 fokozatába 1943. évi július hó 1. najától számított hatállyal előléptette.

Rendes tanári kinevezés. — A közokt. miniszter *Fejér* Mária, *Varga* Rózsa, *Homér* Janka, *Dobi* Judit és *Lóránt* Ferenc áll. tanítóképző-int. helyettes tanárokat az áll. tanítóképző-int. tanárok létszámába áll. tanítóképző-int. rendes tanárokká kinevezte (94.402/1943. VIII—3. üo. sz.).

Gyakorlóisk. tanítói kinevezés. — A közokt. miniszter *Horváth Lászlóné* Nagy Emilia áll. népiskolai tanítónőt az áll. tanítóképző-int. gyakorlóiskolai tanítók létszámába áll. tanítóképző-int. gyakorlóisk. tanítóvá kinevezte és szolgálattételre a győri áll. tanítónőképző-intézethez osztotta be (94.474/1943. VIII—3. üo. sz.).

Áthelyezés. — A közokt. miniszter *Vönöczky* Géza zenetanárt Bajáról Nagyváradra, *Pálffy* Zoltán rajztanárt Újvidékről Nagyváradra, *Lukács* Ferenc rajztanárt Zomborból Újvidékre, *Fónay* Tibor gyakorlóisk. tanítót Kolozsvárról Pápára áthelyezte.

Az Országos Leventeleány Tanács tagjai a tanítóképzés köréből. — A közokt. miniszter háromévi időtartamra kinevezte az Orsz. Leventeleány Tanács tagjait. A Tanács szervezeti szabályzata értelmében a tagok száma 14-et nem haladhat meg. A Tanács feladata, hogy a leventeleányok országos vezetőjét működésében tanácsadás útján támogassa. A közokt. miniszter a szakszerűség elvének szemellett tartásával mint pedagógiai tanácsadókat a Tanács tagjainul *Grynaeus* Ida tanügyi főtanácsos, bpesti áll. tanítónőképző-int. igazgatót és *Medgyesi* Marida cinkotai áll. tanítónőképző-int. tanárt nevezte ki.

Kormányzógyűrés doktorraavatás. — A szegedi Horthy Miklós tudományegyetem tanácsának dec. 6-i ünnepi ülésén *Vincze* Sándor bpesti áll. óvónőképző-int. tanárt „Sub auspiciis Gubernatoris” doktorrá avatták. A kormányzó úr ő főméltóságát az ünnepi avatáson dr. báró *Wlassics* Gyula közokt. államtitkár képviselte. Örömmel köszöntjük érdemes kartársunkat; hisszük, hogy ez az ünnepi aktus megnyitója lesz felfelé ívelő tudós tanári pályájának!

Külföldi ösztöndíj. — Dr. *Garai* József, a soproni evang. tanítóképző-intézet tanára a Humboldt Sándor-alapítványtól 1800 bir. márka ösztöndíjat kapott, hogy az újskolai mozgalmak lélektani alapjaival és nevelési eljárásaival kapcsolatos kérdéseket, továbbá megkezdett közösség-lélektani tanulmányait folytathassa. Az ösztöndíj összegének további fel-emelését is kilátásba helyezték.

Személyi hírek, előadások. — A Katolikus Leányok Világnézeti Akadémiáján dec. 2-án *Medgyesi* Marida cinkotai áll. tónőképz.-int. tanár *Harmonikus élet* címen tartott előadást. — A Felvidéki Tudományos Társaság dec. 9-i teljes ülése keretében dr. *Wagner* Ferenc bpesti áll. tanítóképző-int. tanár, a társaság r. tagja *A magyarság a mai szlovák történet-írásban* címen adott elő. — *Dr. Bálint* Sándor egyetemi m. tanár, szegedi kir. kat. tanítóképző-int. tanár *Népünk decemberi védszentjei* címen tartott előadást dec. 16-án a rádióban. — Dec. 8-án „Erdélyi tetők”, versek az erdélyi hegyekről és havasokról c. rádió-műsorszámot *Bognár* Gyula jászberényi áll. tanítóképző-int. tanár írta és állította össze. — *Kovács* Ferenc, a székelykeresztúri áll. tóképző gyakorló népiskolájának tanítója a Székelykeresztúron és Székelyudvarhelyen nov. 27-én és 29-én tartott pedagógiai szemináriumon bemutató tanítást és előadást tartott a földrajz köréből. — A székelykeresztúri helyi népművelési bizottság *Kovács* Ferencet népművelési gondnoknak megválasztotta. — *Takács* Béla igazgató a szé-

kelykeresztúri Ipartestületben műkedvelői színi bemutatással kísért előadást tartott Tóth Ede *A falu rossza* című népszínművéről. — *Ferenci István* bpesti ttóképző-int. gyak. isk. tanító két értékes könyvvel lepte meg karácsonyra az ifjúságot. Az egyikben (*Az ország szíve*) regényes tanulmányút keretében, grafikonok és képek kíséretében Budapestet ismerteti lebílcseelő módon. A másikban (*Magyar Űstökösök*, Kókai kiadása) 17 magyar író, tudós és államférfi gyermek- és ifjúkorából ír le megelevenítő formában epizódokat.

Irodalmi szemle. — Dr. Padányi-Frank Antal: *A küzdő tanító felé.* (Néptanítók Lapja, 76. évf. 22. sz.) — Drozdy Gyula: *A gyakorlatiasságra való nevelés.* (U. o.) — Kardeván Jenő: *A német tanítási nyelvű népiskola nyelvi problémái* (U. o.) — Dr. Wagner Ferenc: *A mai szlovák történetírásról.* (Láthatár, 1943. dec.) — Dr. Wagner Ferenc: *A csehszlovák nemzetegység a cseh és a szlovák irodalomban.* (Kisebbségi Körlevél.)

Decemberi tagértekezlet. — Egyesületünk 1943. dec. 20-án tartotta a rk. kisedővönöképző-intézetben a jelenlegi isk. évben második tagértekezletét. A tagértekezleten László M. Consilia szerzetesnővér tagtársunk tartott *Korszerű nevelés a tanítóképző-liceum nevelőotthonában* címen a kérdést sok szempontból megvilágító, megértő tetszéssel kísért előadást.

A marosvásárhelyi tankerület középiskolai igazgatóinak értekezlete. — Dec. 9-én Marosvásárhelyen a rei. kollégium dísztermében tartották meg az igazgatói értekezletet. *Dr. Rózsa József* tanker. főigazgató megnyitójában arról a hazafiságról beszélt, mely nemcsak érzelmekben mutatkozik meg, hanem értelmi és cselekvő erő is. Jelentette a tankerület tanulói létszámának évről-évre gyarapodó emelkedését. A hét székelyföldi liceumban és tanítóképzőben 1165 a tanulók száma. *Takács Béla* székelykeresztúri áll. tanítóképző igazgató előadást tartott *A nemzeti öntudatra való nevelés a magyar nyelv és irodalom tanításában* címmel. *Pataki József*, a csikszeredai róm. kat. gimnázium igazgatója a történelem tanításában ismertette a nemzeti öntudatra való nevelés módját. Az írásbeli dolgozatokkal kapcsolatos utasításokat adott *Papp János*, az igazgatói hivatal ügykezeléséről szóló *Vitéz Kósa Vince*, főigazgatói szakelőadó. A tanítóképzők részéről az értekezleten résztvettek: *Kiss Tihamér, Koncz Lajos, Pellion Ervin, Petres Kálmán, Schwab Traugott, Takács Béla* és *Vároné Csató Gabriella*.

Intézeti hírek. — Dec. 14-én a „Nagyvárad nap” keretében a nagyváradai áll. tanítónőképző-int. énekkara *Lukács László* zenetanár vezényletével hangversenyt adott a rádióban. Műsoron *Liszt-, Bartók-, Bárdos- és Kodály-szerzemények* szerepeltek. — A rádió *Ifjúsági énekkarok* sorozatában dec. 17-én a budapesti IV. ker. rk. tanítónőképző-intézet volt növendékeinek *Sancta Maria-kórusa* hangversenyezett igen gazdag műsorral *Hidyné Gyulai Mária* zenetanár vezénylete mellett. — A székelykeresztúri áll. ttóképző önképzőköreinek népművelési szakosztálya az idén is járja Udvarhely megye falvait és vasárnap délutánonként közmvéledési előadásokat tart a falusi nép számára. A népművelő diákok kedélynevelő népi játékokkal, szép magyar szóval és versekkel, együtténekeltek népdalokkal szórakoztatják a közönséget. A környék gazdasági helyzetét ismerve gazdálkodásra nevelő előadásokat tartanak. Ismertetik a székely nép történetét. Nemzetnevelő irodalmi műveket mutatnak be. A népművelési vasárnap-esték falusi közönsége szeretettel és örömmel fogadja a diákokat. Eddig *Fiátfalván, Csekefalván* és *Nagygalambfalván* voltak. A népművelő munkát *Takács Béla* igazgató irányítja.

Felhívás a veszprémi rk. tanítónőképző-intézet jubileuma alkalmából.

— Az angolkisasszonyok veszprémi tanítónőképzője 1944. május második vasárnapján ünnepli fennállásának 50 éves jubileumát. Az Intézet igazgatósága kéri mindazokat, akik 1894 óta a veszprémi tanítónőképzőben végeztek, közöljék vele sürgősen teljes címüket, küldjenek önmagukról, életkörülményeikről a megalakulandó „Végzett Iskolatársak Szövetsége” részére rövid ismertetést. Közöljék azt is, hogy részt tudnak-e venni az ünnepségen? Ha igen, gondoskodják-e az Intézet elszállásolásról és ellátásról? Az ünnepség részletes programját a címek beérkezése után küldik meg az érdekelteknek.

Továbbképző tanfolyam. — A két hónapig tartó rendkívüli szünet alatt a tiszántúli ref. egyházkerület vezetősége a debreceni ref. közép- és középfokú iskolák tanárai számára továbbképző tanfolyamot rendezett. Az előadók közt több tanítóképző-int. tanár is volt. *Bartók J. Miklós* debreceni ref. tanítóképző-int. tanár *Didaktikai irányelvek az idegélettan tükrében* címen adott elő. *Somorjai László* ugyanazon intézet testnevelő tanára *Hogyan kapcsolódjék be a testnevelés az általános nevelési rendszerbe* című előadásában azt fejtegette, hogy a testnevelés az akarat fejlesztése révén szolgálja a formális képzést. *Dr. Vekerdi Béla* ref. tanítóképző-int. igazgató a mai fizikai világnépfilozófiai vonatkozásairól tartott előadást. A tanfolyamon elhangzott előadásokat felszólalások és megbeszélések követték. A résztvevő tanárok nemcsak tárgyi szempontból gazdagodtak, de a tanfolyam elvi és személyi tekintetben is közelebb hozta egymáshoz a debreceni ref. közép- és középfokú iskolák tanárait.

Testvéregyesületi hírek. — Az 1868:XXXVIII. t.-c. szentesítésének a múlt év december 5-én volt a 75. évfordulója. Miután népoktatási alaptörvényünk a népokt. intézmények keretében a polgári iskolának is megvetette alapját, a polgári iskola is fennállásának 75. évfordulójához jutott. Ebből az alkalmából az *Orsz. Polgári Iskolai Tanáregyesületi Közlöny* novemberi számában *Rákosi Zoltán*, vitéz *Fraknóy József*, dr. *Horony-Pálli Aurél*, *Gyulai Ágost*, *Havas István*, *Stéger Ferenc*, *Deák Gyula* tollából ünneplő és méltató cikkeket közölt. Polgári isk. tanártársaink ünneplő visszaemlékezésében és a jövőbe vetett bizakodásában a tanítóképző tanárság a legőszintébb együttérzéssel vesz részt s kívánja, hogy a polg. isk. tanárság sok jogos kívánsága most már gyors egymásutánban teljesüljön. Jelentős lépés ebben a tekintetben az 1944. évi költségvetés. A külön igazgatói státusz megvalósításával a polg. isk. tanárság régi vágyát teljesíti, amennyiben 80 igazgatói állást a VI., 120-at a VII. és 40-et a VIII. fizetési osztályba sorol, a tanárok közül pedig 70-nek biztosít helyet a VI. fiz. osztályban. A gyakorló polg. iskolai tanárok külön státuszának megalkotása is értékes újítása. A helyettesitanári szolgálatnak egy évre való leszállítása azonban már nemcsak a polgári isk. tanárokat, hanem az egyetemes tanárságot érintő méltányos kedvezmény. — Az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület győri közgyűlésén (okt. 23-án) egyesületünket *Förhécz József* győri rk. tanítóképző-int. igazgató képviselte. A középiszk. tanáregyesület tagjainak száma az új belépésekkel 2248. A tanári jóléti intézmények terén is jelentős lépés történt. Sopronban tanári üdülőház építését határozta el az egyesület. Erre a célra Sopron városa a Löverekben 1600 négyszögöl nagyságú területet ajánlott fel. Az építést most már csak a megnehezült építési viszonyok akadályozzák. A közgyűlésen elhangzott főtitikári jelentés a középiszk. tanárságnak a közokt. kormányhoz intézett kéréseit is ismertette. Kérte az 1914—18-as világháborút végigküzdött karsársak sérelmének orvoslását, a vizsgadíjaknak mint a tanárság egyetlen mellékjövedelmének felemelését, a tanári mellékfoglalkozások díjazásának

méltányos rendezését, az osztályfőnöki díj (1.60 P) lényeges felemelését, az igazgatóhelyettesek havi díjátalányát, az értekezleti jegyzők számára évi méltányos díj kiutalását, a vidéki igazgatók részére reprezentációs díjátalány folyósítását (az első világhorú előtt az igazgatók osztályonként 8 aranykorona reprezentációs díjat kaptak). A közgyűlésen a közokt. minisztert dr. Kósa Kálmán min. osztályfőnök képviselte, s beszédében fontos kijelentéseket tett: a közokt. miniszter évről-évre szaporítani kívánja az V. fiz. osztályba bejutó tanárok számát, a helyettes tanári időt 1 évre szállítja le, kiterjeszti a természetbeni ellátást, előkészíti a szanálási esztendő beszámítását, előmunkálatokat kezdett a külön tanári státus létesítésére. A háború befejezése után a tanári sérelmek orvoslása meg fog történni.

Az Orsz. Gárdonyi Társaság felolvasó ülése. — A Társaság dec. hó 3-án a Baross Szövetség dísztermében felolvasó ülést tartott. Az ülésen Szacsuay József elnöki megnyitója és *Missuray-Krug* Lajos főtitkár beszámolója után Sziklay János, Kozocsa Sándor, Sz. Solymos Bea, F. Koreny Livia, Gyomlay László, Simonfay Margit és Mindszenti Ödön előadásai hangzottak el.

Nyugtázás. — Tagdíjat, illetőleg előfizetési díjat fizettek: az 1939., 1940., 1941. és 1942. év I. és II. felére Bitter Dezső; az 1940. év I. és II. felére Raisz Iván; az 1941. év I. és II. felére Fliegl Kálmán és Tibor István; az 1941. I. és II., az 1942. év I. felére Sárosy István; az 1941., 1942. és 1943. év I. és II. felére Putnoky Jenő, dr. Zádor Tibor, dr. Csada Imre és Lauday Sándor; az 1941., 1942., 1943. év I. és II., az 1944. év I. felére Lukács László; az 1941., 1942., 1943. és 1944 év I. és II. felére Miklós Ida; az 1942. év I. felére Zala Mária; az 1942. év I. és II. felére Pál Lajos, Dundler Gyula, Mácsay Károly és ifj. Buday Lajos; az 1942. év I. és II., az 1943. év I. felére dr. Vincze Sándor és Schler M. Kunigunda; az 1942. és 1943. év I. és II. felére Csikai Pál, a győri Szent Orsolya-rend rk. tanítónőképző-intézete, dr. Katona Miklós, Csurgovich György, dr. Ploc Hildegard, Rónai Emilia és dr. Simonyi Kálmánné; az 1942. év II. és az 1943. év I. és II. felére Remete Márton, Adám Zsigmond, Békéssy Leoné, Undi Mária, Szombor Imréné és dr. Hortobágyi Tibor; az 1943. év I. felére dr. Mezösi Károly, dr. Uherkovich Gábor, dr. Kiss Lajos, Frigyes Béla és Nemes János; az 1943 év II. felére dr. Váróné Csató Gabriella, Turóczi Mária és Barabás Tibor; az 1943. év I. és II. felére M. Varga Edit, Molnár Kálmán, dr. Föhrécz József, Békéssy Leó, Polesinszky Béla, dr. Szólás Rezső, Csirszka Konrád, dr. Schleich Lajos, dr. Barcsai Tibor, dr. vitéz Szörényi József, Jeszenszkyne Vicsay Ibolya, Szabó Judit, Királyné Csató Anna, Tökésné Tolvaly Erzsébet, a komáromi ref. tanítónőképző-intézet, Nagy Sándor, Tanay Antal, Dobó Ferenc, Tóth Antal, Kalmár Márton, dr. Sebestyén János, dr. Garai József, Vágó Elemér, dr. Tóth B. Zoltán, Horváth B. Kristóf, Girtler Mária, Csekő Árpád, Tarr Piroska, Szalatsy Richárd, dr. Veress Amália és Kántor Antal; az 1943. év I. és II., az 1944. év I. felére Sebestyén Erzsébet és Haitsh Elja; az 1944. év I. és II. felére Csató Jolán és Molnár Oszkár; az 1944 év II. felére dr. Szólás Rezső; az 1942., 1943. és 1944. év I. és II. felére a szegedi kir. kat. liceum és tanítónőképző-intézet; az 1945. év I. felére dr. Jankovits Miklós. Bp., 1943. dec. 15. Frigyes Béla pénztáros. (A nyugtázást a februári számban folytatjuk.)

Felelős szerkesztő és kiadó: Molnár Oszkár.